szintén „Magyar kir. posta“ iron vannak kiállitva, azokon ez hasonló fekete szinnel van gokra és utánvételi jegyekre nyü postai dijjegyek fognak dijjegyek, azonképen a levél- postautalványok f. évi october adnak, mindaddig, mig a meg- fogy. A határidő a magánosok- sa után is netán fenmaradó bb fog meghatároztatni.

Közlöny“ 24 ki számából.

n (Szathmár): okt. 13-án. Nagy helyszinén d. e. 9 ó. — Iszlán Ferencz ingatlanai 1600 frt, hely- okt. 2-án Krajcsek szül. Junk An- ivatalban (belváros plébánia utcza 30-án Seligmann Henrik ingóságai u. 4 ó. — Szilágy-somlyón: ak ingatlanai a ttkvi hivatalban d. Neubrandt István ingatlanai a tlkvi ácson: okt. 16-án Laskai Fe- nén d. e. 10 ó. — Pátfalván r Lukács és Ágnes ingatlanai 4,313 Aradon: okt. 24-én Stámfl 60 kr, a tlkvi irodában d. e. 10 ó. Száva ingatlana 2371 frt, tlkvi iro- kesen (N.-Bánya): okt. 14-én. frt, a község házánál d. e. 10 ó. — s József és neje ingatlanai 2600 frt sabán (B.-Gyula): okt. 12-án. rt, a városházán d. e. 9 ó. — Bu- és Fekete ingóságai 519 frt, ország ½ ó. - M.-Csanádon (Makó): i 3169 frt a község házánál d. e. 9 -án Bollau György és neje ingatla- ó. — Lajos-Mizsén (Kecske- és Farkas Anna ingatlana 407 frt a gén (N.-Károly): okt. 1-én Seres szinen d. e. 10 ó. — Kigyikea ingatlanai 1592 frt a község ház- n (Nyitva): okt. 14-én. Francsisz- 619 frt a község házánál d. e. 9 ó. nann József ingatlanai 29,498 frt a eténybe (Buda): ókt, 3-án Skolics sz. Elinger Erszébet ingat- — Feketeváron (Kis-Má- kab ingatlanai a község házánál

éuteken, szept. 25-én. Elő- dán“. Eredeti vigj. 4 felv. — rletszünettel: Hauk Minnie et“. Nagy opera 5 felv.

Lajos, főmunkatársak: **OS** felelős szerkesztő.

i-utcza 13. szám.

Egy utazó

Magyar- és Erdélyország részére felvétetik. Értesitést ad a felvételi iroda hatvani utcza 13.

Inas

7 frt heti fizetés mellett azonnal felvétetik. Értesités hatvani utcza 13. szám.

vége lesz!

yomat,

n kapható 20 krért

rszivartárca	20 kr.
réskanál	20 kr.
s tollkés	20 kr.
uk karperec elegáns	20 kr.
a kávéfő	20 kr.
s Album	20 kr.
ezettel	20 kr.
akfon gyutatartó	20 kr.
ór nadrágszij	20 kr.
almi arany inggomb	20 kr.

n kapható 30 krért.

rókészlet	30 kr.
li harang	30 kr.
z chinaezüstből	30 kr.
l	30 kr.
köz kés és villa eleg	30 kr.
n fejdisz fésü	30 kr,
n legyező	30 kr.
nadrágta tó	30 kr.
szipka	30 k.
akáll kefe	30 kr.

tig darabonkint.

2 forint darabja

zárjában

zban.

146. szám. Budapest, 1874. szombat, szeptember 26. **I. évfolyam.**

Kiadó hivatal:
muzeum-utcza 8-ik szám.

Előfizetési árak:
Egész évre . 16 ft. Negyed évre 4 ft.
Félévre . . . . 8 ft. Egy hónapra 1 ft 40

A lap szétküldésére vonatkozó reclamatiók előfizetési pénzek és hirdetmények a kiadó-hivatalba intézendők.

EGYETÉRTÉS

Szerkesztési iroda:
muzeum-utcza 8-ik szám.

A lap szellemi részét illető minden közlemény ide küldendő.
Bérmentetlen leveleket csak ismert kezek től fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Előfizetési felhivás
az
„EGYETÉRTÉS“
Oktober—deczemberi folyamára.

Előfizethetni:
October—deczember . . . 4 frt.
October végeig egy hóra . 1 frt 40 kr.

Az előfizetési pénzek az „Egyetértés“ kiadóhivatalába (muzeum utcza 8. sz.) intézendők bérmentesen.

Előfizethetni: vidéken minden kir. postahivatalnál és könyvárusnál, Budapesten minden könyvárusnál, valamint Kocsi Sándor könyvnyomdai irodájában, Országut 39. sz. Luby ház.

Az előfizetési pénzek beküldésére, legczélszerübb a postai utalvány lapokat használni.

Hogy a lap pontos szétküldésében fenakadás ne történjék, kérjük a tisztelt közönséget, méltóztassanak megrendeléseiket, illetőleg előfizetéseik megujitását mielőbb megtenni.

Azon tisztelt uj előfizetőink, kik a lapunk tárczájában folyó érdekes regényt elejétől fogva ohajtják birni, az eddig megjelent részt egy kész kötetben ingyen kapják.

Budapest, szeptember 25.

A „Pesti Napló“ valóban bőséges munkaprogrammal szolgált a törvényhozás jövő ülésszakának. Mint már emlitettük, az állami élet valamennyi elágazásának megvan benne osztaléka; bel- és igazságügy, pénzügy és kereskedelem, közoktatás és honvédelem — mind sürgetve állanak az országház kapui előtt és hangosan követelik az iszonyu árvultság enyhitését, melybe őket Magyarország kormányzata juttatta. Annál inkább kell föltünnie, hogy a „P. Napló“ teljesen kifelejtette az egyházpolitikai kérdések elintézését és egy szó emlitést sem tesz a polgári házasságról, melyre nézve kormány és parlament a legrettenetesebb fogadalmakat tették és mely kétségtelenül fel fog járni a bizottságok sirjából, hogy az igéretnek beváltását követelje.

Egyátalában nem gondolunk arra, hogy a jövő ülésszaknak nagyon is terhelt szénás szekerét még egy villával gyarapitsuk és multkor már kifejtettük, hogy szemben a nagy financialis kérdéssel, melynek méhe sokszoros válságokkal készül megnyilni, igen hiába való tépelődésnek látszhatik a sorrend részleteinek megvitatása. Ám ha már számot vetünk a jövő ülésszak tartozásaival, épen az egyházpolitikai kérdéseket szabad legkevésbé mellőznünk. Mellettök nemcsak a legnagyobb belső szükségesség, hazánk jogi és culturai viszonyaiból meritett tekintetek emelik parancsoló szavukat, de elintézésök a legközvetlenebb kihatással van nemzetközi viszonyaink alakulására s döntő módon határozhat nemzeti életképességünk európai hitele fölött.

És ha mindez nem volna is, a polgári házasság képezi a jelen parlamentnek legsajátosb becsületbeli tartozását, melyre ünnepélyes szavát lekötötte s melynek elvére nézve véleménykülönbség sem létezhetik. Egyhangulag mondotta ki a magyar képviselőház a kötelező polgári házasság elvét, s országszerte kelt föl a nagy határozatnak visszbangja. A kiküldött bizottság uj egyértelmüséggel pecsételte meg az elvet, és a Bittó kormány a parlamenti majoritással csak azon formalis eskü alapján odázták el a kérdés tárgyalását, hogy a most következő ülésszak alatt törvény alakjában fog a ház elé jutni. — Ha a világnak már eddig is komikus csodálkozást kellett éreznie afölött, hogy annyi iszonyu vajudáson halad át egy kérdés, melynek természetéről mindenkor a legimposansabb véleményegységet siettünk kitüntetni, ugy egy uj elhalasztás, egy ujabb kijátszás után, nem lesz más itélet, mint az, hogy a hazugságnak és szolgaiságnak valódi nevei: Bittó-miniszterium és az ő parlamenti majoritása!

Az előzmények után van okunk a kormánypárt főlapjának szembeszökő hallgatásában az idők egy ujabb jelét látni. Az emlékezetes szinházi coup, mely az egyházügyekben kiküldött bizottság javaslatát a napirendről letüntette, átalában azt a magyarázatot nyerte, hogy a polgári házasság kérdése, nálunk és a monarchia másik felében együttes megoldást fognak nyerni. Mit jelent ez, arra elég kézzelfoghatóan figyelmeztet az a válasz, melyet a király Schvarzenberg bibornoknak Prágában adott és az a félhivatalos értesités, hogy az osztrák kormány semminemü egyházi ügygyel nem akarja a reichsrathot foglalkoztatni. Ezt a bölcs eredményt gyanitatja nálunk is már a béke és dicsőitésnek az a malasztosan bárgyu hangja, mely a kormánynak és a majoritásnak bevallott közlönyeiben elterjedt. Mintha csak a heréltek énekkarát hallanók a vaticánban!

Micsoda zsoltárokat zengenek gyakorta a hazai katholikus klerus dicsőitésére, mert jelenleg nem izgat az államnak fenhatósága és a törvények tisztelete ellen s nem kelti fel a vak szenvedélyek, a lelki őrültségek harczát, ugy mint az más államokban történik. Mintha az a katholikus papságnak érdeme volna akkor, midőn mi sem követjük más államok példáját, és nem alkotjuk meg az oly intézményeket, melyek a civilisatiónak sarkkövei és a XIX. századnak axiomáivá lettek. Nagyon sajátságos harcziasságnak kellene élni klerusunkban, hogy támadó izgatást folytasson oly középkori jogrend ellen, mely az ő érdekeinek kedvez és megzavarni igyekezzék azt a békét, mely a mi gyáva alárendelésünkön alapul. Hát talán excommunicátióval sujtsa Pauler és Trefort urakat, kik primási ebédeken meritenek inspiratiót kormányzati feladataik betöltésére?

És jobboldali laptársainknak annyira tetszik ez a háromszor szent béke és megáldott egyetértés, hogy az utóbbi időben épen jelszóvá emelték a „küzdelem kerülését.“ Nem lehet kétség, hogy az egyház politikai törvények siriratául készült az a sürün használt okoskodás, — hogy hazánk számos belviszályai és mindenfelé elhatalmasodott pártküzdelmei között örülnünk kell, ha egyházi téren mentek maradunk az ellentétek febébredésétől. Nagyobb absurditás, esztelenebb tétel ritkán szerepelt még a közéletben. Vajjon micsoda fogalmat jelent kormányzó politikusainknál a küzdelem? Mi történik a világon küzdelem nélkül? A felvilágosodás, a haladás, az eszmék tökéletesedése és az anyag átalakulása, mi egyebek, mint folytonos küzdelmek? Maga az élet összes nyilvánulásaival mi máson alapul, mint a küzdés örökös törvényén, legyen az a phisikai vagy a szellemi világban, egyének vagy egész nemzetek körében? A kornak eszmeáramlatai és az összeségek érdekei által felidézett küzdelmekre szüksége van egy nemzetnek és az ilyen küzdelmek nem hogy gyengitenék, de erősödésének feltétlen kivánalmai. Az a béke és nyugalom, melyet nekünk oly csodálatos bölcseséggel ajánlanak, egyszerüen tespedés, hátramaradás és halál, a nemzetnek szellemi romlása és anyagi bukása.

Természetesen nem azt akarjuk mondani, hogy a kath. klerust okvetlen ellenfeleinkül kell birnunk vagy előnynek tartanók azt, ha porosz mintára be kellene zárnunk püspökeinket. De igenis azt, hogy a század elutasithatlan követelményeinek teljesitéséről nem mondhatunk le a kath. papság kedvéért és hazánk érdekeinek kielégitését nem tehetjük attól függővé, az ő ellenállásától ne kelljen-e tartanunk. Nagyon fogunk örülni, ha a képviselőház által proclamált elvek, a nemzet valamennyi felvilágosult hive által óhajtott reformok nem fognak a klerus ellentállásába ütközni, és akkor mi is teljes szivből fogunk csatlakozni a hazafias szellemökre szórt dicséretekhez. De tartunk tőle, hogy az a hazafiasság nem állja meg a próbát és a megfelelő körülmények között irányadó főpapjaink magatartása nem különböznék külföldi pályatársaikétól. Ám a kesztyüt föl kell vennünk és örüljünk, ha oly ellenfelekkel van dolgunk, kiken kikerülhetlenül győzedelmeskednünk kell. A veszteségnek itt nincs esélye. Mi meg vagyunk győződve, hogy a küzdelem nálunk sohasem ölthet oly roppant arányokat, a győzelem nem kerülhet annyi áldozatba, mint a szomszéd Németországban. De ez nem a magyar klerusnak, hanem a magyar népnek érdeme, a magyar népnek, mely vallási józanságával türelmes gondolkozásával és mindenek fölött álló nemzeti érzetével messze kiválik annyi sok más nemzet közül. Valóban a magyar népet gyalázzák meg, kik a szabad eszmék küzdelmétől félnek. Nem tudjuk, mennyiben katholikus érzelmü népünk, de azt tudjuk, hogy nem klerikalis, és hogy ultramontán izgatóknak, kik fellázitani akarnák az állam hatalma és a törvény ereje ellen, hamar mutatná meg a Rómába vezető utat. Az ultramontán legiók nem hiányzanak nálunk sem, de népünkre csak negativ befolyást gyakorolnak. Elég, hogy ők támogassanak egy ügyet és az megbukik a nép között. És mikor annyira lett kormányzatunk életszelleme a gyávaság, hogy még tőlök is félni tud, valóban szükségesnek tartanók őket egyenesen kérni a harcznak meginditására, mert az ő ellenzésök volna törekvéseinknek legjobb szövetsége.

Mezei Ernő.

A vidéki pénzintézetek 13 tagu bizottságának küldöttsége, mely tegnap Bécsbe ment az osztrák nemzeti bank igazgatóságával való értekezésre, ma este a fővárosba visszaérkezett. A bizottság tanácskozmányát holnap, szept. 26-án délelőtt folytatja, midőn a küldöttség az osztrák nemzeti bankkal történt értekezés eredményéről referál.

Budapest, szeptember 25.

Tökéletesen igaza van igen tisztelt barátomnak, kitől ez alábbi sorokat vettem, a midőn irja, hogy „égbekiáltó azon igaztalanság, gondatlanság s a közjóval mitsem törődő lelkiismeretlenség, melyet a kormány a legnagyobb inséggel sujtott vidékek irányában tanusit“. Lehetetlen, hogy a legmélyebb fájdalom érzetével ne gondoljunk népünk anyagi sorsára, midőn az alábbi adatokat olvassuk.

Rhéde, szept. 23.

Hevesmegye egy része annyira inséges, s köztük ez a vidék különösen annyira, hogy nincs egy ember, ki a maga becsületéből elvethessen, de olyan nagyon sok szegény van, ki már most nem képes kenyeret keresni. Ez inditott engemet erre, hogy egypár községben felhivtam az elöljáróságot, hogy az adóhalasztás iránt a megyéhez egy kérvényt nyujtsanak hogy ennek pártolásával a miniszterhez mielőbb felterjesztessék. Ez még a juniusi gyülésből meg is történt, de a miniszter három hosszu hónap daczára, még mind ekkoráig választ nem, de executiot igen is küldött. Az adóhátralékot, a cholerában meghaltak utáni százalékot s régibb illetékeket oly szigorral hajtják be, hogy a nép desperatiója kezd fenyegető lenni, hogy példát hozzak fel: D. J. ½ telkes gazda 70 frt százalékkal tartozik; megjelenik a végrehajtó, nincs semmije, mert összes termése 9 csomó. Elárverezik utolsó két lovát 26 frtért, hogy valamit vethessen, eladja szekerét, de hát már most miből él? B. A. fizet 10,000 frt haszonbért, tavaly s az idén nem termett misem, 1060 frt adóval tartozik, s hogy el ne árverezzék utolsó két lovát, kénytelen éjjel a szomszédvárosban eladni tavaszi vetőmagját, ugy a hogy veszik, hogy reggelre az árverést megakadályozza. Velem s birtokos társaimmal is megtörtént, hogy a végrehajtónak kimutattuk alapul kincstári követelésünket, mi minket, mint dézsma jogosultakat illet, de daczára, hogy a dézsma váltság már a kötelezettektől nagy részt beszedetett, s hogy már ezelőtt 3 évvel hozott itélet által jogosultságunk meg lett állapitva, hogy mindenféle uton sürgettük a p. minisztert a kifizetésre, s hogy a törvény rendeli, hogy a kincstári követelések a dézsma váltságból levonassanak, mind ez ideig meg nem birjuk kapni, nem csak, de a végrehajtó urnak még csak biztositékul sem tetszik elfogadni, hanem összeir tehenet, lovat, butort s árvereztet, nyakra főre. — Valóban, kedves barátom, ezen dolgokhoz nem kell commentár, s ha ezen gazdálkodás soká igy folyik, ugy nagyon jól tette az atyáskodó kormány, hogy statáriumot rendelt el — mert az éhes gyomor rosz tanácsadó.

Hogy ezen dolgok egy oly megyében történhetnek, hol inség folytán legnagyobb a nyomor és akkor, mikor a megyében a segélyért folyamodók száma óriási s már eddig 800,000 frt van bejegyezve, s a legjobb esetben 300,000 frt van kilátásba helyezve a kormánytól kölcsönképen — s milyen kölcsönképen? — égbe kiáltó igazságtalanság; azt hiszi a kormány, hogy ha az adózó polgár elvész éhen, azért ő hizhatik s épitethet palotákat. Valóban az ember nem tudja a gonoszság vagy butaság tulnyomó-e nálok. Csak folytassa, ha

Mai számunkhoz fél iv melléklet van csatolva.

tetszik igy tovább, s nem messze lesz az idő, hogy oly drámát játszat el a nemzettel, melynek utolsó felvonását nem éri meg a rendező. — n.

A „Pesti Napló“ korrigálni akarja abbeli számitásainkat, hogy mennyi adóságot csinált Magyarország 1867 óta. Bizony jó volna azt kikorrigálni, ha lehetne. Azt helyteleniti a Pesti Napló, hogy az ezüst kölcsönöknek folyó papir pénzzé való áttisztázásában mért vettünk fel 120%-ot, midőn ma az agio 104%-on áll. Az igaz, hogy ma az ezüst agója 104%-on áll, de ki biztositja arról a Pesti Naplót, hogy holnap hol fog állani? Felvettük tehát azt a számot, melyet hosszu évekre szóló összegeknél fölvenni rendesen szokás. Ha ma kisebb az agió, holnap nagyobb lehet, azért kell bizonyos s megállapitott szám mi az ily kalkulusoknál alapul szolgáljon. Aztán kiirtuk mi tisztán, világosan, hogy mennyi a kölcsön ezüstben, és hogy 120%-kal számitva, mennyit tesz ki folyó pénzben. Aki azt akarja tudni, hogy mennyit tesz ki azon agio mellett, melyet épen mi jegyezünk, tessék neki kiszámitani.

De legmulatságosabb a „Pesti Napló“ azon megjegyzése, melyet az osztrák államadóssági járulékra vonatkozólag tesz — mondván: „ezt az összeget az „Egyetértés“ szerint természetesen 1867 óta költöttük el.“

Hisz az épen a botrány tisztelt kollega, hogy el sem költöttük és még is tartozunk vele. Hisz az épen a botrány, hogy mások költötték el, s részben épen ami elnyomatásunkra és most mégis mi fizetjük meg.

No még azt sem tudtuk eddig, hogy az oly adósságot, melyet más költött el, de mi tartozunk fizetni, tulajdonképen nem is lehet adósságnak tekinteni.

Kik szövetkeznek a butasággal?

II.

A mint első czikkem végén igértem, megtartom szavamat, s kezdem ott, a hol kell és érdekes, Trefort miniszter ur különféle viselt dolgainál. Azt hiszem le fog hullani a hályog minden tanügy- és magyar-barát szeméről, ha azon minisztert cselekvényeiből mentől többoldalulag igazán megismeri, aki elég vakmerő volt a magyart hitvány boszuból „barbár“-nak nevezni, s aki mióta közoktatási miniszter, a népnevelés érdekében sem nem tett, sem nem akart, sem nem képes tenni semmit. De hát hadd szóljanak magok a tények.

Zemplén felvidékén két községi iskola van. Nem kell magyaráznom ezen iskolák természetét, a miniszteriumhozi jogviszonyát, megszabta azt a népoktatási törvény. Annyi bizonyos, hogy a miniszter valami uton-módon köteles volna tanfelügyelői fölterjesztéseit tudomásul véve ott a hol a szükség kivánja segiteni. Tette ezt Trefort ur? Felelet nem tette, sőt biztosan tudjuk, legalább a tények ezt mutatják, hogy ezen iskolák ügyével ő excellentiája épen semmit sem tőrődött, s azok érdekében csak a kis ujját sem emelte fel. Sőt tudjuk, igen szomoruan tudjuk azt, hogy ő, a mi közmüveltségünk őre, hallani sem akar semmiféle népnevelésről, lehet az községi, közös, állami, felekezeti stb. népiskola, mind ez előtte semmi. Sőt nem is nézi jó szemmel a községi iskolák alakulását, miért? Azért, mert a magas klerus is görbe szemmel nézi. Már pedig ő a m. klerus irányában servus humillimus devotissimus.

De lássuk a tényeket még tovább. Nagy-Mihályban megalakulván az iskolaszék, kimondta, hogy községi iskolát óhajt, s nem maradt csak a puszta óhajtásnál, hanem tehetsége szerint lenditeni is szándékozván a dolgon, fedezetül a város, a hetivásár jövedelmét, 2000 frtot kitüzött. Azonban, ha meggondoljuk, hogy 3 tanitót 600 frttal, 2 segédtanitót 100 frttal kénytelen a község emlitett összegből fizetni, e mellett épitkezni, beruházni, igen világos, hogy a kimutatott jövedelem elég nem vala. Mit tegyenek? A népoktatási törvény §§. alapján folyamodtak Trefort urhoz, a magyar népnevelés buzgó bajnokához, aki nemcsak hogy a priori minden segélyt megtagadott, hanem még horribile dictu azon bölcs tanácsot is adta, hogy ha nem elég a város által felajánlott vásári jövedelem, szállitsák le a tanitók fizetését felényire. Oh bölcs és humanus férfiu, mély belátásu pädagog és államférfiu! Szállitsák le a tanitók fizetését felényire valóságos szamarkandi bölcseség, s valódi középázsiai expediens! De hát ilyenfajta bölcseségü urak ülnek ma a szegény, elámitott nemzet nyakán, s ilyenfajta okossággal és széles látkörrel kormányozzák a sokat hányatott haza roncsolt hajóját. Tehát ott, a hol a községek áldoznának, ott nem járul a kormány semmi segitséggel a népnevelés emelésére!... Hallatlan botrány! De hiszen nem lehet, kell az a pénz a muszkavezetőknek és egyéb consortiumoknak és g'sindlicatusoknak. S az is jeles, hogy a népoktatási 1868-ki törvény értelmében mindenütt ott rendezkedtek, s a községi iskolákat ott sürgették, a hol a közönség baloldali, igy Nagy Mihályban Böszörményi, Füzeséri B., Hrinyák, Alsó-Rhabóczon br. Balassa István ismert baloldali férfiak buzgólkodtak leginkább az 1868-i népoktatási törvény életbeléptetésén.

A kormány pedig mindezt nézi és delectálja magát, s a mily erélyes, remélhető, hogy azon 8 iskola ügyében sem szándékozik semmit sem tenni, a melyre egy idő óta pályázat van hirdetve.

Hát a jobboldal zempléni korifeusai mit tesznek? Mit tesznek azok, kik oly igen szeretnek bizonyos alkalmakkor a népre hivatkozni? Kik ugy szeretik a nép javát hangzatos programmjaik által trombitálni? Mint már mondám, jelenleg nem az a fődolog, valjon a népiskola felekezeti jellegü-e, községi-e, felekezeti jelleg nélkül, vagy tisztán állami, hanem a fődolog, a mire törekedni kell kormánynak, községnek, felekezetnek, egyesnek, hogy az iskola magyar legyen. Ez a fődolog uraim, mert ettől függ, hogy a magyar haza számithat-e a jövő nemzedékre, mint a nemzet a haza fiaira, vagy pedig kigyót táplál keblén, mely előbb utóbb agyonmarja. Már pedig azon jobboldali urak, kik Zemplénből magokat országgyülési képviselőkül megválasztattak, csakugyan sokat tehetnének arra nézve, hogy faluikban a népiskolák magyarok legyenek. Sokat tehetnének, ha akarnának, ha ők csakugyan a nép igaz barátjai volnának, s nem csak akkor gondolnának a népre, midőn azt ádáz korteskedéseik alkalmával rontják, demoralisálják, hanem olyankor is, midőn annak igaz érdekében valamit tenni is kellene. Sokat tehetnének azért is, mivel az itteni ruthén nép nem csak ellent nem áll, hanem maga is óhajtja azt, hogy gyermekei magyarul jól tudjanak. Ámde mit látunk? Jól megjegyezze magának mindenki a mit mondunk: Zemplén felvidékén mindazon helyeken u. m. Udván a hol Szirmay, Bercsőn hol Kazinczy, Kelecsenben hol Molnár István jobboldali képviselők laknak, vagy épenséggel nincs semmiféle iskola, vagy a hol van, ott csak tótul tanitanak. S ezek az urak még csak egy lépést sem tesznek a nemzet érdekében s azt merik mondani, hogy ők hazafiak. Ime Zemplén felvidékének népe, lásd meg, ezek azon népképviselők, a kik a nép érdekével semmit sem törődnek! Felhivom ezuttal Zemplén balközépi képviselőit, Szakácsi Dániel ó-liszkai és Matolai Etele s.-a.-ujhelyi választókerület képviselőit, vegyék ezen fontos ügyet pártfogásuk alá, s a parlamentben akkor, midőn a vallás és közoktatási budget vitája folyand, szólaljanak fel s inditványozzák azt, hogy a mely tanitó iskolájában sikeresen fogja előadni a magyar nyelvet, az nyerjen valami államsegélyt. Felhivom önöket uraim, ezen hazafias teendőre, mutassák meg a jobboldalnak, hogy ott, a hol a nemzet culturalis érdekeiről szó van, a hol a népnevelés ügyét emelni kell, az egész ellenzék egy sziv egy lélekkel, egyetértő akarattal tenni kész és tenni fog. Erély, kitartás és nehány ezer forint a mi Verchovinánkat tiz év alatt magyarrá s a lesülyedt, jobb sorsa méltó orosz népet, mely mióta 1460-ban Koriatovics alatt bevándorlott, a világ javaiból vajmi keveset élvezett — boldoggá, elégedetté tenné. Nemzeti érdek ez, uraim, s merem állitani, nem kevésbé fontos, mint a magyar nemzeti bank, teljes függetlenség, stb. sürgetése, mert ha közönynyel nézzük azt, mint pusztul a magyarság évről évre, akkor ám lehet független a haza, de nem lesz az magyar. Már pedig, fájdalom, a jobboldal teljes ázsiai lethargiával nézi, mint mossa a magyar oazokat itt a felvidéken a szláv áramlat széllyel, s mint enyésznek azok el abban az irtózatos hullámos tengerben, melyet panszlavismusnak neveznek. Bizony szomoru dolgok ezek, majdnem oly szomoruak, mint azok, melyek harmadik czikkemben következnek. Kun Pál.

Si te vocemque tuam non nossem.

(Vége.)

Louis Blanc, ki III-ik Napoleont — saját kérésére — a hami fogházban meglátogatta, észrevevén, hogy az imperialistica maniaban szenved, a többek között ezt mondá, hagyjon fel ön azokkal a Napoleoni eszmékkel, ha önnek nagybátyja most már ma feltámadna, bizonnyal ő sem igyekeznék — ujra — a császárságot visszaállitani, mert uram a történet nem ismétel (l'Histoire ne repete pas), és igazsága volt, mert a mi elmult szükségesnek lenni, nincs isteni hatalom, mely azt még egyszer szükségessé tegye. Ezen történelmi igazságot nem én mondom, hanem mondotta egy világhirü államférfiu és historicus Guizot a Histoire de la civilisation moderne-ről tartott tanári remek előadása alkalmával 1829-ben.

Verje ki már egyszer a magyar conservativ párt is fejéből az aristocraticus eszméket, ne kacsintgasson vissza folyvást azon kiváltságokra, előnyökre, melyeket ön büne miatt elvesztett, eljátszott, emelkedjék fel a grand seigneuri gőg és pöffeszkedés büszhödt atmospherájából azon tiszta levegőben, mely a közemberiséget élteti. Az egyenlőség eszméje a mai kor Antheusa, s a vén Európának meg van irva a világ történelme nagy könyvében jövendője: Democratia vagy Despotismus, tessék a kettő közt választani.

Örömmel látnám a magas aristocratiát hazámban a kormány rudján, azon osztályt, melynek anyagi állapotában a függetlenség, a müveltség, tudományosság magva van elvetve, ha minden kastérdekkel szakitva egyedül hazájának, s abban minden osztálynak jobb és szebb jövendőjét tartaná szemei előtt, s le tudná magáról rázni a nagyuri, nevetséges, kicsinykedő érzékenykedéseket, követeléseket.

Állapotunk kétségbeejtő, azt mindenki érzi. Itt az idő, hogy minden hazáját szerető magyar ember komolyan foglalkozzék annak jövőjével, melynek halálos ágya megvettetett hét évi kormányzás alatt.

Soha nemzet irányadó férfiaiban annyira meg nem csalatkozott, mint a magyar nemzet, soha kormány egy nemzet bizalmával annyira vissza nem élt, mint a magyar kormány, soha kormány oly kevés idő alatt békés időben annyira alá nem ásta egy nemzet létele alapját, mint azon magyar kormány, melynek a nemzet választottjainak nagyobb része tulnyomó többsége, kezeire bizta anyagi, szellemi jolétének emelését, jogainak oltalmazását, alkotmányos szabadságának fejlesztését; a többség példátlan odaadással fogadta minden intézkedéseit azon hitben, hogy mind az, a mit az cselekszik, mind az, a mit rendel, a nemzet javára van czélozva, s ime a nemzet agonisál.

Krisztus meghalt az emberiség büneiért, de az isten fia volt, s isten-atyja rendeletéből adta magát a halálra, de egy nemzet mások büneiért nem halhat meg, s nem is fog meghalni, ha kormánya bir bátorsággal, lelki erővel szemébe nézni a veszedelemnek és semmi szabados és törvényes eszköztől vissza nem ijed annak elháritására, s nem szabad meghalnia e nemzetnek, mely testi-lelki erejénél fogva jobb sorsra érdemes quand méme. Istenem mit mondana most, ha élne gr. Illésházy, ki ezelőtt 84 évvel az országgyülésen e szavakat mondá: quid dubitamus mori jam dudum lente morientes.

Bármily kormány kerüljön is az ügyek élére, annak a jelenlegi rendszer fentartása mellett teljes lehetetlenség az ország bajain segiteni. Politikai rendszerünk gyökeres átváltoztatása, lankadatlan munkásság, komoly takarékosság és lelkiismeretes ellenőrzés a közigazgatásban — ez főfeltétel.

E végből meg kell szabaditani a kereskedelmi forgalmat, a nemzet szorgalmát egy idegen bankkonsortium önkénykedésétől, zsarnokságától, s mielőbb teremteni kell egy független magyar bankot, mely a forgalom szükségeit fedezze. A valuta helyreállitásától függeszteni fel ezen égető kérdés eldöntését, az avatatlanok értetlenségére számitott ámitás, mentegetődzés; biruk mi annyi papi és nevelési alap fekvő birtokkal, melyre bár hol annyi érczpénzt, mint a mennyit a kibocsájtandó bankjegyek tartaléka igényel, kaphatunk, s ha a bécsi nemzeti bank jegyeit — igérete szerint — maig sem váltja be az előmutatónak, azaz a valutát maig sem rendezte; biztos alapra kibocsátott jegyeink is birnának — a valuta rendezésig — annyi hitellel, mint az osztr. bankjegyek, s a bank felállisásával azon milliomok, melyeket kamatban vagyis népadóban a bécsi banknak fizetünk, a magyar állampénztárt gazdagitanák. A clérust kezdve a legfőbb paptól készpénz fizetésre kell szoritani, nem kell félni a veszedelmes következéstől, melylyel némely lapok a nemzetet rettegtetni szeretik. Ha a legkatholikusabb, legkeresztényebb országokban ezen conversio a nélkül, hogy valakinek a fején egy szál haj meggörbült volna, megtörténhetett, annyival inkább megtörténhetik nálunk.

A tőke, szellemi vagyon szigoruan megadóztatandó stb. Átalánosságban s nagyjában változtatni a kormány teendőit és e haza meg lesz mentve. Az imént elsorolt, s ehhez hasonló eszközök használása nélkül sem Deák, sem Lónyay, sem Sennyei, sem Tisza-kormány a nemzeten nem segithet.

Gubody Sándor.

A cseh küzdelem.

Prága, szept. 23.

(Ered. tudósitás.)

T. szerkesztő ur! Sokat olvastam én már a magyarhoni mindkét nyelvbeli lapokban a mi bonyodalmainkról — de nem mondhatnám, hogy sok helyeset, a dolog lényegébe vágót találtam volna. A deákista és kormánylapok az igazságnak akarattal térnek ki, mert az ő kötelességök a bécsi német centralistáknak tömjénezni — ama pártnak, mely a magyarnak is alattomos és veszélyes ellensége. Igy tehát ezen lapok véleményeit és nyilatkozatait a cseh bonyadalmaknál annyiba veszem, mint ha egy vak „Göthe Farbenlehre“-jéről akarna kritikát irni.

De nagy sajnálatra a baloldali lapok — ha több jó akaratot is mutatnak — a dologban mégis felületesek, ezt mutatá például Visi ur czikke a „Honban“ a királyi utazás alkalmából, e hó elején, amelyben nekünk atyai tanácsokat ád; és azt mondja, tegyük le a „fajgyülöletet“ a magyarok ellen.

Fajgyülöletet mi nem ismerünk. A fajgyülöletnek egy szikrája sincs bennünk a magyarok ellen, de azt csak nem kivánhatja senki, hogy mi a jelenlegi kormánypártnak és a kormánynak a nyakába boruljunk testvéri csókkal, miután az 1867 óta nem tesz egyebet, mint üldözőinket támogatja, bennünket pedig a falhoz nyomni iparkodik ott a hol lehet. Mi nem okozzuk ezért a magyar népet, mert látjuk, „hogy sinlődik az is a közösügyes dogma“ következményei alatt, de okozzuk bizony képviselői és államférfiai többségét, kik amaz igen dicséretlen szerepre szegődtek, hogy egy cislajthán nép ellenében sbirr szolgálatokat tegyenek. De át akarok térni az itteni küzdelem lényegére, melyet ugy látszik még barátaink sem fogtak föl tisztán.

Mi itt a „létért küzdelmet“ visszük, az itteni helyzetet nem szabad sem parlamentáris, sem alkot-

Folytatás a mellékleten.

mányos tekintetekből megit
ugynevezett ifju cseh
ják jól, miszerint minden e
a nyugati szlávok fentarthas

Mig a jelen, hamisitot
kerületi összeállitáson fekvő
vezett „April-Wahlenform“
sem az országgyülésbe, sem
mehetünk — mert a meste
többség elnyom bennünket.

Látjuk, mily szomoru
nek a birodalmi tanácsban.
tek — hagyják őket beszéln
gathatnak is — de ha szavaz
leszavaztatnak.

Annyi belátá
met centralistá
miszerint valóságos kibéki
hez illő létet engednének a
megvallva, ha a személyes a
„pártzsarnokság“ közt kell
rátkozhatunk meg még inká
mus azt parancsolja: „csitt
rancsolja, hogy az ember di
mit, mi szive mélyéből gyül
ták tulnan és nálunk aném
kadtak — pactálás é
hetőségek kereté
mi törekvéseink, mint az öné
hető erővel és törvényes eszk
potot megszüntetni.

Magyarország alkotm
önöknek az activitásra bő té
lőre csak a passivitás törvén
delmi módokban fekvő külön
közösség köztünk és
rekvők között, ugyan
1867-es alap megváltoztatás

Az érdekközösség pedi
vetséget füzé — de erről jöv

Az osztrák ne
sága ülést tartott f. hó 24-k
litása tárgyában. Inditvány
leszámitolásban 5%-ról 4½
lombardüzletben változatlan
conto. Az igazgatóság kebele
kérdés felett. Szavazásra ke
ellene és 5 mellette; igy teh
fogadtatott a kamatnak 4½%
ság ennek következtében el
egybehivja a választmányt és
szállitásra vonatkozó inditv
mány elfogadja azt és jöv
bank váltókat leszámitolni.

A „P. Napló“ irja:
Az uj kölcsön
mint értesülünk — a mai na

TÁR

Egész
— a nép számára c
Élelmi
(V

8. Italul legjobb a for
jól kiforrott sör. Az erős sör
izgató szerek, melyek az emé
ságos mennyiségben a testre
vés tápláló erővel is bir, leg
kivonat. Tehát:

Az egészségre legalkal
tápanyagokból összetett étk
minél könnyebben emészthe
ban használtatnak. A legtáp
bek emészthető tápszerek
bak is.

B. A levegő, a körlég
téve) szintén oly nélkülözhet
lálék, a mennyiben élenyt ta
ben nemcsak a tápnedvnek
kivont tejnemü nedv) a test a
mozditja elő (a mikor test
hanem a felhasznált és elhal
elő, hogy azok a testből árt
nek ki.

Ezenfelül az éleny tart
kályhában — az állati meleg
éghető anyagok (czukor, k
körlég a ki- és belégzés álta
és pedig éjjel-nappal folyton
sebb megszakitása is megful

A jó levegőnek, mely n
nem állhat, nemcsak kellő m
maznia, hanem kell, hogy tis
tól ment legyen. Hogy az

Melléklet az Egyetértés 146-ik számához.

mányos tekintetekből megitélni, és épen azért vétkeztek az ugynevezett i f j u c s e h e k oly roppantul, mert tudják jól, miszerint minden erőfeszités szükségeltetik, hogy a nyugati szlávok fentarthassák magukat.

Mig a jelen, hamisitott statistikai alapon, önkényes kerületi összeállitáson fekvő választási törvény az ugynevezett „April-Wahlenform“ érvényes, addig jó móddal sem az országgyülésbe, sem a birodalmi tanácsban be nem mehetünk — mert a mesterségesen teremtett ellenséges többség elnyom bennünket.

Látjuk, mily szomoru szánalomra méltó szerepet visznek a birodalmi tanácsban. a belépett morva-szláv követek — hagyják őket beszélni, ha ugy tetszik — vagy hallgathatnak is — de ha szavazásra kerül a dolog, rendesen leszavaztatnak.

A n n y i b e l á t á s é s b e c s ü l e t a n é m e t c e n t r a l i s t á k b a n p e d i g n i n c s, miszerint valóságos kibékitést idéznének elő, és emberhez illő létet engednének a más nyelvü népeknek. Őszintén megvallva, ha a személyes autocratikus despotismus és a „pártzsarnokság“ közt kell választanunk, az előbbivel barátkozhatunk meg még inkább. Az autocratikus despotismus azt parancsolja: „csitt! hallgassatok“, de nem parancsolja, hogy az ember dicsérjen és tömjénezzen olyasmit, mi szive mélyéből gyülöletes előtte. Miután a deákisták tulnan és nálunk a német centralisták egy tőről szakadtak — p a c t á l á s é s c a p a c i t a t i ó a l e h e t ő s é g e k k e r e t é n k i v ü l f e k s z i k. A mi törekvéseink, mint az önök törekvései: minden kitelhető erővel és törvényes eszközzel az 1867-ki káros állapotot megszüntetni.

Magyarország alkotmányos és s a j t ó viszonyai önöknek az activitásra bő tért engednek — nekünk egyelőre csak a passivitás törvényes fegyverünk — ezen küzdelmi módokban fekvő különbséget félretéve, az é r d e k k ö z ö s s é g köztünk és a magyar függetlenségre törekvők között, u g y a n a z o n o s, amennyiben az 1867-es alap megváltoztatása közös törekvéseink czélja.

Az érdekközösség pedig még mindig a legjobb szövetséget füzé — de erről jövő czikkemben többet. **

A z o s z t r á k n e m z e t i b a n k igazgatósága ülést tartott f. hó 24-kén a **bank-kamatláb** leszállitása tárgyában. Inditvány tétetett, hogy a kamat a váltó leszámitolásban 5%-ról $4\frac{1}{2}$%-ra szállittassék le, de a lombardüzletben változatlanul megmaradjon a 6%-os disconto. Az igazgatóság kebeleben megoszoltak a nézetek a kérdés felett. Szavazásra kerülvén a dolog 4 szavazat volt ellene és 5 mellette; igy tehát egy szavazattöbbséggel elfogadtatott a kamatnak $4\frac{1}{2}$%-ra leszállitása. Az igazgatóság ennek következtében elhatározta, hogy szept. 26-kára egybehivja a választmányt és eléje terjeszti a kamatláb leszállitásra vonatkozó inditványt. Remélhetőleg a választmány elfogadja azt és jövő héten már $4\frac{1}{2}$%-on fog a bank váltókat leszámitolni.

A „P. Napló“ irja:

A z u j k ö l c s ö n r ő l szóló egyezmény — a mint értesülünk — a mai nap folyamán végkép megállapittatott és aláiratott Bécsben egyrészt Ghyczy Kálmán, másrészt a Rothschild-consortium megbizottjai által. Ezen kölcsön a 153 milliós kölcsön első feléhez hasonló 6%-os és 5 év után lejáró kincstári utalványokban fog kibocsáttatni. Az emissiót a consortium a magyar kormány részére bizományban eszközli, meghatározott jutalék fejében. A kibocsátási árfolyam tetemesen nagyobb lesz a kölcsön első felének kibocsátási cursusánál. Az emissió október hó első napjaiban fog megtörténni s pedig Londonban, Berlinben, Frankfurtban, Brüsselben, Amsterdamban, Bécsben és Budapesten.

Az utóbbi napok tárgyalásai folyamán nem jött többé szóba a rentekölcsön kibocsátása, miután már a korábbi értekezések alkalmával elismertetett, hogy a kisérlet egy uj alaku kibocsátással nem számithat oly aránylag kedvező fogadtatásra a pénzpiaczon, mint a némileg már meghonosodott kincstári utalványok. A 153 milliós kölcsön consolidálására szolgáló későbbi hitelmiveletre nézve — ugy halljuk — nem haladtak még annyira az értekezések, hogy a consortium, mint egy bécsi lap emliti, már föntarthatta volna magának az optiót amaz állósitott kölcsönre nézve.

Ezeknek kiegészitéseül esti lapjában még ezeket irja:

Az uj kölcsön kibocsátására nézve nehány ujabb részlettel egészithetjük ki a reggeli lapunkban közlötteket. A **153 millió forintos kölcsön** második feléből, mint értesülünk, a pénzügyminiszter f. é. junius havában átadott 3 millió font sterlingnyi kincstári utalványt fix áron, $83\frac{1}{2}$-lel, a Rothschild-consortiumnak, a kormánynak tehát saját rendelkezésére van még $4\frac{1}{2}$ millió font sterling. Aláirásra kerül az egész $7\frac{1}{2}$ millió font, de első helyen a kormány része áll és a consortium része másodsorban fedeztetik az aláirásokból. Ez érdekévé teszi a consortiumnak, hogy az aláirásnál a részvét minél tömegesebb legyen. — A kibocsátás napja nincs még meghatározva, csak annyi bizonyos, hogy az október elején lesz. A közelebbit a londoni Rothschild-házzal e napokban fogják megállapitani. A kincstári utalványok jövendőbeli consolidatiójára nézve megjegyeztük, hogy téves egy bécsi lapnak azon közleménye, hogy a consortium ez iránt az optiót fönntartotta volna magának. Hozzátehetjük most, hogy nemcsak az optió de egyáltalában a consolidálás szóba sem jött a közelebbi tárgyalások folyamán és Ghyczy Kálmán pénzügyminiszter bizonyára legkevésbbé hajlandó ma kötelezettséget vállalni oly miveletre nézve, melynek esélyei csak 5 év mulva állanak elő.

Az „U. Lloyd“ irja:

A konsortium, mint értesülünk, még mindig bizton várja, hogy a **határörvidéki erdőüzlet** ügyében egyezség fog létre jönni; annyi formai nehézség merül azonban fel, hogy a tárgyalások valószinüleg oktober hó nagy részén át elhuzódnak. A konsortium egyrészt azért is hajlandó a kiegyezésre, mert okt. 1-én egy részletet tartozik lefizetni a katonai kincstárnak s szeretne e kötelezettségtől menekülni. Minthogy azonban a kiegyezési tárgyalások befejezését okt. 1-je előtt már remélni nem lehet, a konsortium intézkedéseket tesz, hogy az esedékes részletet pontosan lefizethesse. Ifjabb Pollák Bernáttal pedig olyképen remélnek kiegyezkedhetni, hogy a három bank a Pollákra eső 60,000 frtnyi veszteség nagyobb részét (hir szerint 40,000 frtot) magokra akarják vállalni. Ez lényegesen szaporitani fogja a három bank veszteségét; a konsortium által felajánlott 2,200,000 frt bánatpénzhez még 600,000 saját kiadás, továbbá a Polláktól átveendő veszteségi hanyad, a Divald igazgatónak fizetendő 60,000 frt végkielégités és végül még a kártalanitási összeg járul azon szerződés felbontásáért, melyet a konsortium korábban a fahulladékok átvétele tárgyában kötött és melyet a határvidéki erdőügylet felbontása után természetesen szintén fel kell bontania.

A **Neues Pester Journal** mai ujdonsági rovatában azon roszakaratu közlést s elferditést, mintha a vidéki pénzintézeteknek a kisegitő bank felállitása végett itt müködő bizottmánya tegnap, azaz e hó 24-én, Lichtenstein ur elnöklete alatt egy c o n f u s u s gyülést tartott volna, mint egyik jelen volt bizottmányi tag erkölcsi kötelességemnek tartom levegőből kapott valótlanságnak nyilvánitani. Mert az értekezlet elnöke Ábray Károly ur, jegyzője pedig Lichtenstein ur volt, s rövid eszmecsere után, a mi teljességgel nem volt confusus, csak hamar megállapodásra jutottunk. Ülésünk zártkörü volt, hol a bizottmányi tagokon kivül senki sem volt jelen és azért igen csodálatos, hogy az ujdondász ur még is tudta, hogy tanácskozásunk confusus volt.

Ennyit a jóhiszemü közönség tájékozására.

ifj. T u r g o n y i L a j o s
bizottmányi tag.

A „Neue fr. Presse“ irja:

Az osztrák államvaspálya-társulat és Hansemann s Reinhardt, a román vasuttársaság képviselői között a **román vasutak** ügyében folyt tárgyalások befejeztettek s az illető egyezség aláiratott. Engerth, az osztr. államvasutak helyettes vezérigazgatója, az emlitett küldöttekkel Berlinbe utazott, hogy a pénzbeszerzésre és a romaniai vasuti igazgatósággal kötendő végleges kezelési szerződésre vonatkozó megállapodásokhoz a felügyeleti tanács plenumának beegyezését kieszközölje.

A prágai „Bohemiá“-nak irják Bécsből:

A k ö z ö s h a d ü g y m i n i s z t e r, miután a delegatiók kijelentették, hogy póthitelt 1874-re meg nem szavaznak, oly módon szándékozik a hadi budget 7., továbbá 22—25. czimeinél eshetőleg mutatkozó deficitet fedezni, hogy az őszi hadgyakorlatok után **nagymérvü szabadságolásokhoz** folyamodik s haza bocsátja mindazokat, kik hároméví szolgálati idejöket kitöltötték, kik is a hadkiegészitő kerületekből beküldendő ujonczok által pótoltatnak. A szabadságosak eddig csak az ujonczok beérkezése után bocsáttattak el ugy, hogy a tényleges letszám egy pillanatra sem változott, most azonban 16 nappal előbb haza bocsáttatnak a szabadságosak, s ugyanannyival később hivatnak be az ujonczok ugy, hogy szakaszonkint 30 ember tartása takarittatik meg egy hónapon által, mi ha 80 ezredet egyenkint 20 szakaszszal és 33 vadász-zászlóaljat egyenkint 4 szakaszszal veszünk 60,000 kimaradt ember élelmét naponta csak 25 krral számitva 30 napra 450,000 frt megtakaritást mutat fel.

Az északi sarkutazók Hamburgban.

A sarkutazók fogadtatásáról érdekesnek tartjuk még közölni a tiszteletökre 22-én éjjel adott nagy banketről s a földrajzi társulat másnapi rendkivüli ülésén tartott felolvasásokról szóló részleteket.

Az ünnepélyes nagy banket a „Streit“ szállodában éjjeli 12 órakor vette kezdetét. Az elnöklő K i r c h e n p a u e r polgármester jobbján W e y p r e c h t, balján P a y e r foglalt helyet, mig a többi diszhelyeken az osztrák bizottság tagjai voltak láthatók. A termet egy nagy festmény diszitette, mely a „Tegetthoff“-ot a jég között ábrázolta amint a legénység kiszabaditani iparkodott. — Az étlapok élén szintén e festmény látható alatta az északi sarktenger térképével. — A hangulat rendkivül élénk volt. Jelen voltak az ünnepélyes egyszersmind a városi tanács

---

TÁRCZA.

Egészségtan

— a nép számára czimü munkából *) —

Élelmiszerek.

(Vége.)

8. Italul legjobb a forrás- vagy kutviz, s ezután a jól kiforrott sör. Az erős sör, bor, pálinka, kávé és thea izgató szerek, melyek az emésztést előmozditják, de tulságos mennyiségben a testre káros befolyásuak. A sör kevés tápláló erővel is bir, legjobb az ugynevezett malátakivonat. Tehát:

Az egészségre legalkalmasabbak a növényi s állati tápanyagokból összetett étkek, s annál alkalmasabbak, minél könnyebben emészthetők, vagy minél változatosabban használtatnak. A legtáplálékonyabb és legkönnyebbek emészthető tápszerek egyszersmind legjutányosabbak is.

B. A levegő, a körlég (légenyből és élenyből összetéve) szintén oly nélkülözhetetlen élelmiszer, mint a táplálék, a mennyiben élenyt tartalmaz, mely az emberi testben nemcsak a tápnedvnek (a megemésztett eledelekből kivont tejnemü nedv) a test alkatrészeivé való átváltozását mozditja elő (a mikor testünk ujra képzésére szolgál), hanem a felhasznált és elhalt testrészecskéket ugy készíti elő, hogy azok a testből ártalom nélkül küszöböltethetnek ki.

Ezenfelül az éleny tartja fenn — mint a léghuzam a kályhában — az állati melegség kifejlesztésére szükséges éghető anyagok (czukor, keményitő, szesz) elégését. A körlég a ki- és belégzés által vezettetik testünk belsejébe, és pedig éjjel-nappal folytonosan, ugy hogy annak legkisebb megszakitása is megfulást okoz.

A jó levegőnek, mely nélkül az élet és egészség feun nem állhat, nemcsak kellő mennyiségü élenyt kell tartalmaznia, hanem kell, hogy tiszta, minden ártalmas anyagtól ment legyen. Hogy az oly teremben, hol sok ember együtt van, az éleny nem fogy el egészen, annak oka az, hogy az ajtók s ablakok nem légmentesen záródnak, tehát a lég ujjulást nyerhet. Ellenben az oly helyen, hol sok ember huzamos ideig együtt van, azok kigőzölgése, néha dohányfüstje és a gázlámpák által annyira elromlik (szénsavval megtelik), hogy az egészségnek megárt. Hogy valamely szobának egészséges levegője legyen, szellőztetni kell azt; az iskoláknak és munkás lakosztályoknak pedig elegendő tágasaknak és jól szellőztethetőknek kell lenniök, nem szabad gyermekekkel vagy munkásokkal tul megtölteni. Legtöbb figyelmet érdemelnek a hálótermek, mivel alvás idején megy legrendesebben a lélekzés. Az egészséges hálóteremnek tágasnak, világosnak és szellősnek kell lenni, nappal kellőleg kiszellőztessék, sem vizes ruhák száritására, sem szennyes ruhák tárházául ne szolgáljon. Sok személynek egy szobában hálni nem szabad. Minden felnőtt alvónak szüksége van legkevesebb 24 négyszög lábnyi térségre, egy gyermeknek 16-ra; tehát egy-egy 10 lábnyi hosszu s ugyanannyi szélességü szobában 4 felnőttnél vagy 6 gyermeknél többnek aludni nem szabad. A füstölés sohasem pótolhatja a levegő felfrisitését. Legegészségesebb az erdei levegő nappal, amikor a növények élenyt lehelnek ki.

Artalmas légnemek a lélekzésre nézve a következők.

Szénsav, mely legnagyobb mennyiségben a pinczékben találtatik borforráskor, előjön még szénbarlangokban, mészkemenczékben és a sörfőzőházakban; széngőz, mely főleg a szén tökéletlen és lassu elégésénél (elfojtott láng mellett) képződik, mely oly sok szerencsétlent alvónak okozta már halálát és pedig leginkább a kályhadugók alvás előtti bezárása miatt. Azért is jó légvonatu kályhát kell tartani főleg a hálótermekben, szénkatlan, tányért vagy medenczét tüzelés végett ben tartani nem szabad; szénkönenygáz, mely mint mocsárgáz rohadó állati s növényi anyagokból álló vizben is szokott képződni, az aknákban az ugynevezett csapóléget hozza létre; kőnkénegáz — záptojás szagu — képződik az árnyékszékben; savak és éles gőzök szikeny, villany, halvany légkönegből; az érczgőzök higany, mireny, ónból szintén károsak az egészségre. A porral, füsttel telt levegőt főleg a gyenge mellüeknek lehetőleg kerülni kell.

A körlég tisztitására van egy figyelemre méltó, de lényegében még kevéssé ösmert szer, az ugynevezett villamos gerjesztő, tevőleges vagy módositott éleny: az őzon, mely valamennyi testhezi nagy rokonságánál fogva a körlégben szakadatlanul fellépő, állati és növényi alkatrészek rothadása által létrejött ártalmas anyagokat képes elpusztitni, és mely a levegőben főleg zivatar után ujra termődik. Ha az ember rosz levegővel telt helyen ily anyagot akar fejleszteni, egy pár villany rudacskát kell csak egy vizzel töltött edényben akkép helyheztetni el, hogy azt a viz félig lepje el; azonban a magától is könnyen gyulékony villanyt oly helyre kell alkalmazni, hogy esetleges meggyuladása semmi kárt ne tehessen.

Az élet és egészség ezek szerint csak tiszta levegő mellett állhatván fenn, igyekezzünk mindig üde, verőfényes, erdei levegőt szivni be.

C. Világosság és melegség tartják fenn a lételt és változást a természetben; a viz mellett ezek a földi munkásság forrásai. Ezen erők nélkül az egész föld egy holt s változhatatlan tömeg lenne. A testi életre és egészségre nézve nélkülözhetetlen a napból özönlő sugarak fénye és melegsége; ezek hiánya megzavarja az anyagszerét, s betegséget okoz, miről a sötét helyen és szűk völgyben élők, valamint a bányamunkások és foglyok tanuskodnak. Testünk belmelege vagyis az állati melegség legnagyobb részt testünkben nem közvetlen a nap melegétől származik, hanem azon folyamat (elégés) által képeztetik, melyet a belégzett levegő élenye eszközöl. Következőleg az állati melegség előidézésére éghető vagy tüzelő anyagra és élenyre van szükségünk. Ily tüzelő anyagok: a zsirok és zsirképzők, testünk uj képző anyagai (tápnedv) és a felhasznált szöveti alkatrészek.

Az emberi test tulajdon melege mintegy 28—30 R.

tagjai, a kereskedői kar kitünőségei, a kikötői hivatalnokok, a tengerésztisztek, a hajóépitők, a tudósok, a hirlapirók és müvészek, szóval képviselve volt minden, a mi Hamburgban bármi jelentőséggel is bir.

Németország és Ausztria minden vidékéről üdvözlő táviratok érkeztek, melyek fenhangon felolvastattak s viharos éljenzéssel kisértettek, főleg a német császárné üdvözlő távirata. — A toasztok sorát a polgármester nyitotta meg a német császárra emelve pohárát, ezt egész sora követte a solid és végre „vad“ felköszöntéseknek s a társaság a legvidámabb hangulattal reggeli 4 óra tájban oszlott szét.

*

A földrajzi társulat ünnepélyes ülése másnap d. e. 10 órakor vette kezdetét. Az ülés rendkivül látogatott volt; Kirchenpauer elnökölt. Az első sorban a diszhelyeken az expeditió tagjai foglaltak helyet. Kirchenpauer rövid üdvözlő beszéddel megnyitván az ülést egyenkint bemutatta a közel és távolból összesereglett diszvendégeket. Ezután

Weyprecht teljes diszben viharos tapsok között a szószékre lépett s mindenek előtt köszönetet mondván az expeditió minden várakozást fölülmuló szivélyes fogadtatásáért és reményét fejezvén ki, hogy e megtiszteltetés másokat további kutatásokra fog buzditani a sarkvidékeken, hosszabb beszédben adta az utazás képét, mint azt a „N. fr. Pr.“ után mi is közöltük. — Utána

Payer lépett a szószékre s a következő érdekes rajzot nyujtotta az uj földrészen általa tett kirándulásokról:

„1873. augusztus végén pillantottuk meg — ugymond — először a ködön keresztül a földet. Vajjon szárazföld-e ez vagy csak sziget, arról egy fél éven át nem tudtunk meg semmit. Magas fehér kőfalakat s fekete pontokat láttunk, vajjon szigetek voltak-e vagy szárazföldi havasok; arról nem tudtunk semmit. Nagy szerencse volt reánk nézve, hogy a második telelésre nézve támadt aggodalmaink nem valósultak s nem következett be azon gond sem, hogy még tovább északra laktalan vidékekre fogunk hajtatni.

A tél nyugodtan tölt el. Márczius 9-től május 4-ig három szánkautat tettünk, melyek legnagyobbika 30 napig tartott, hogy a szárazföldet megismerjük s felmérjük. Az expeditió hat vonó állatból, öt matrózból, Orel hadnagyból s három kutyából állott. Bécsből angol rendszerü szánkákat vittünk magunkkal, melyek szilárdan voltak készülve s mintegy husz mázsányi tehersulylyal birtak. Tizenhat mázsa terhet raktunk reájok. Az expeditió feladata abban állott, hogy a lehető legnagyobb szélességet érje el. A talaj azonban végtelenül kiterjed s magas hegyek zárták el a kilátást, sőt az átmenetet is. Három izben igyekeztünk ily átmenetet találni, vagy a hegyen keresztülmenni s ezen alkalommal egy 100 mértföldnyi hosszu öböl találtunk, melyet Ausztria-öbölnek neveztünk el, s mely elől egy nyolczvan mértföldnyi szélességü medenczébe jut; ezen öböl a felfedezett földrészt két nagy tömegre osztja: a Zichy-földre s a Wilczek-földre s mindkettőn számos havas van.

Valjon az egész területen szigetszerü jelleg uralkodik-e, nem lehetett meghatározni. A nagyobb földnél a keleti határ még a magas tetőkről sem volt látható. A kőzetalak rokonságot mutat keleti Grönlanddal, sőt részben az ottani alakzatnak feltünő ismétlődése. Valjon az éjszaki sark archipelje volt-e előttünk, nem lehetett meghatározni, csak azon tény bizonyos, hogy jellege különböző Spitzberga s Nowaja-Semlja s minden más sarkföld jellegétől. Nem havasi kép ez, hanem inkább ismétlődő fennsik mereven emelkedő oszlopszerü sziklákkal, melyek Abyssiniára emlékeztetnek. A kőzet rendszeres telepeken fekszik. Nagy nedvesség uralkodik, a vidék ugy néz ki, mintha be volna czukrozva és nagyon ragyog a nap fényében. Utazásunkkor — 40° R. volt a légmérséklet.

Hogy vulkanok vannak-e itt, nem lehetett kipuhatolni, mert a csucsok megmászása lehetetlennek bizonyult. A hegyek magassága változó, a déliek 2000, a délnyugotiak 5000, s az északiak 3000 láb magasak. Egy gletscher 15 mértföld hosszuságra huzódik — Dove-jéghegynek neveztetett el. — Némely öböl a legujabban keletkezett jéggel volt tele, annak bizonyitékául, hogy itt a vizek gyakran szabadok, de még nem bizonyitja azt, hogy itt lehetséges volna a hajókázás; minden öbölnek vannak jéghegyei és ez nevezetes momentum, mert a Ferencz-József fő dig nem találtunk jéghegyeket. Hogy hová, meddig huzódnak e hegyek, nem volt kipuhatolható. Valamely áramlati irány nem fedeztetett föl s én nem hiszem, hogy valaki az általunk bejárt irányban utazást tegyen valaha.

Tizennégy napi utazás után északra a 81° 35'-ig, átkeltünk az Ausztria-öbölön. A további utazás lehetetlennek tünt fel. A magnestü mozdulatlansága következtében gyakran eltévedtünk. Nagy erőfeszitések után gyakran, naponta csak két perczet, (egy fél mértföldet) lehetett haladni.

Az utat megcseréltük s a trónörökös földjére léptünk. A nagy szánkát mint czipelhetlent, szét kellett vágni. Payer, Orel és Glutinovich északra tartottak, de a földön való utazás lehetetlennek bizonyult. Most tehát a nyugati partra kerestek kijáratot az öbölbe. Ott a jégviszonyok klimatikus változásokra mutattak. Feltünően fekete talajra találtak, a jég vékony volt. Sarkvidéki nyulak és rókák nyomaira akadtak, a sziklák rakva voltak károgó, rikácsoló madarakkal, melyek felsiköltve fogadtak a még sohasem látott emberi vendégeket.

April 11-én két bazált oszlop akadályozta a tovább haladást. 12. aprilban 81 fok 57 percznél a menet befejeztetett. Estig elérhettük volna a 82 fok 5 perczet. Észak felé földet láttunk a 83 fokon is tul; de egyszersmind arról is meggyőződtünk, hogy ezen az uton az északi sark el nem érhető és a nyilt eszaksarki tengerről szóló theoria tarthatatlan. Ha egy hajó eddig a vidékig hatolhatna is, nem találna téli kikötőre és a nélkül, hogy egy hajó közelben legyen, nem lehet a szárazföldre expeditiót csinálni. Az északi sark feltalálására vonatkozó minden kérdésre az ujonnan felfedezett szárazföldek határozott „nem“ el felelnek. — Sok fáradozás után ismét elértük társainkat (zajos tetszés.)

*

A sarkutazók 24-én éjjel hagyták el Hamburgot s ma (25.) reggel Boroszlóba érkeztek, hol az ünnepelyesen diszitett pályaudvarba a város és vidék kitünőségei s nagyszámu néptömeg lelkes üdvözlései közt robogott be velök a vonat. Az utazók rövid reggelizés után tovább folytatták utjokat Bécs felé, hol d. u. 5 órára nagyszerü előkészületek közt várják őket.

A megyék és törvényhatóságok kikerekitése.

Eperjes sz. kir. város a megye kikerekités tárgyában a belügyminiszterhez intézett feliratában önálló törvényhatóságának fentartása mellett nyilatkozott, kiemelvén, hogy a 12,000 lakossal biró város értelmiségre ugy, mint ipar és kereskedelemre nézve Kassát kivéve minden felsőmagyarországi várost fölölmul, ezernél több választó polgárt számit, vasutak kötik össze az ország különböző részeivel és a külfölddel. A mi továbbá a város költségeinek fedezését illeti, Eperjes daczára annak, hogy az egész megyét illető katonai tartást majdnem egyedül, s enmaga viseli, tiszti szállásokért, katonai laktanyák fentartásáért s egyéb afféle czimen évenkint ezereket áldoz, — egyházi és iskolai czélokra nagy mérvben adakozik, s tisztviselőit az állami hivatalnokokkal egy vonalban fizeti, mindamellett a közönség csak 10%-tóli községi adóval terheltetik, s ebből világosan kitünik az, hogy anyagi helyzete oly rendezett, miszerint közigazgatási költségeit a lakosságnak minden nagyobb megterheltetése nélkül fedezheti, mely 10%-tóli községi pótlék is azon esetben, ha a törvény szabta 15%-tóli adó beszámitás illetőleg elengedés a város irányában, érvényre jutni fog, teljesen mellőzhető leend!

Hajdumegye ügyében Debreczen város közönsége 24-én tartott rendkivüli közgyülésében e yhangulag helyeselte a megyerendezési bizottság eddigi eljárását; azt működése tovább folytatásával megbizta; az általa előterjesztett felirati javaslatot elfogadta, s a felterjesztésnek a miniszteriumhoz benyujtására és az ügy előmozditására a következő tagokból álló küldöttséget nevezte ki: Simonffy Imre főkapitány, Molnár György, Kis Lajos országgyülési képviselők, Komlóssy Imre bizottsági tag és Laky Lajos levéltárnok; Tisza Kálmánt külön kéri fel a bizottmány az ügy pártolására.

A belügyminiszterhez intézendő felirat szerint az uj Hajdumegye a következő községekből lenne összeállitandó: 1. Szoboszló, Böszörmény, Dorogh, Nánás, Hadház és Vámospércs hajduvárosokból. 2. Egyek, Csege, B. Ujváros, Alsó-, Felső Józsa (Józsakert), Téglás, Nyiradony, Acsád, Sz. Gy. Ábrány, Budai-Abrány, Martonfalva, Ér-Kenéz, Nádudvar, P.-Ladány, Saáp, Földes, Tetétlen, Szováth szabolcsmegyei, és 3-or Kaba, Derecske, M.-Pércs, Sáránd, H.-Bagos, H.-Pályi, M.-Pályi, Vértes, N.-Léta, Kokad, Álmosd, Bagomér, Ér-Selind, Ér-Semjén, Ér-Tarcsa, Ottomány, Gálospetri, Vasad, Piskolt, Mihályfalva és Sámson biharmegyei községekből és a hozzájok tartozó pusztákból. Ez esetben az uj megye minden igénynek meg fog felelni.

Vidéki pénzintézetek központi hitelegylete.

A vidéki pénzintézetek folyó évi augusztus 22-én 23-án megtartott értekezletének jegyzőkönyve utolsó czikkemnek felküldése óta — kézbesitetvén, abból azt látom, hogy az általam eddig jelzett előmunkálatok a bizottságnak feladatává tétettek.

Hiszem, hogy a bizottság tagjai, ez előmunkálatokra addig is, mig e czélból összejönnének — egyenkint adatokat gyüjtenek, és egy-egy kész előterjesztéssel fognak előállani. Magam e bizottságnak tagja nem vagyok, a gyülésre is akkori körülményeim miatt meg nem jelenhettem, még is önsegélyző e. és népbankunk részéről Turgonyi Lajos elnökünk, mint bizottsági tag beleegyezésével, illetőleg ő helyette az előmunkálatot megteszem, vagyis a mennyiben a pontozatokat már előterjesztettem; egy rendszeres alapszabály javaslatot is ezennel a nyilvánosság elé megvitatás végett előterjesztek.

Én részemről ugyan azt tartom, hogy ezen előmunkálatokba befolyni nem csak a bizottmánynak legyen joga; de sőt az intézetek minden egyes vezérfiának kötelessége is.

Kötelessége pedig minden tehetségével oda müködni, hogy az egyesülés létre jöjjön, és pedig hogy az a leghelyesebb alapokon jöjjön létre. Én részemről megkezdtem, és oly határozott akarattal kezdtem meg, hogy nem nyugszom — nem akarok addig felhagyni a biztatással — szóval, tettel, buzditással, mig azon — az összes pénzintézetek — sőt e nemzet lételének alapját tevő együttes működés egyesülés létre nem jövend.

Kész vagyok arra is, hogy fitogtatónak, tolakodónak rágalmaztassam; mert van bennem önérzet, a mely azt parancsolja, hogy előbbre és csak előbbre. Mert csak is ez uton, t. i. az egyesülés utján biztosithatjuk a jövőt.

Utánam tehát uraim! dolgozzunk, versenyezzünk, csak hogy az ügyet előbbre mozditsuk.

S ha meg lesz az egyesülés, s ha annak alapja a jövő biztositására, nem pedig egyéni önhasznunkra való kizsákmányolásra fektettetik; akkor biztositva lesznek a pénzintézetek, biztositva lesz általuk a közönség is.

Én ujból és ujból is csak azt ismételem és mindig azt fogom — eddig szerzett ismereteim után — hangsulyozni, hogy alapszabályainkban a tőkegyüjtés legyen a sulypont, a melynek létesitésére minden egyéb pontozatok kell, hogy közremüködjenek. Mert ez azon archimedesi sarkpont, a melyre ha rátámaszkodhatunk, kifordithjuk pénzintézeteinket azon tehetetlenségből, a melyben jelenleg nyomorognak. De kifordithatjuk azon — pénzintézeteinket, és a nemzet egyeseit — nyomorgató pénzzsarnokokat is, kiknek egyedüli czélja, az egyeseknek és általuk az egész nemzetnek kiszivattyuzása. Csak akarni és a kérdéssel tisztába jönnünk kell.

Én tehát az általam itt előterjesztendő javaslatban a sulypontot a tőkegyüjtésre helyezem. De hogy az elérhető legyen, az alapszabályok minden egyes pontját ezen sulypont, mintegy a nap felé forditom.

Ezen napnak — a gyüjtött tőkének — tüzénél kell nekünk ujból felmelegednünk, feléledénünk. Mert mind az államnak, mind egyeseknek, első teendője a tőke gyüjtés; vagy legalább is költségvetésében az egyensulynak helyreállitása. Ha tehát államháztartásunkban, s a nemzet test egyeseinek háztartásában a jótékony sulyegyent helyre nem állitjuk: mindig tehetetlen nyomorult nép leszünk.

A koldusnak pedig nincs szava, az hiában zörget, az meg nem hallgattatik.

Szegény, tehetetlen nemzet, a népek egyetemében nem számit.

Nekünk tehát, ha nevünket is a népek sorából kitöröltetni nem akarjuk, tettre kell ébrednünk. A tettnek, a világnak mozgató kereke pedig a pénz. Pénzt és mindenekelőtt pénzt, kell tehát gyüjtenünk.

Kire vár pedig, ezen tőke gyüjtés munkájában az első kezdeményezés? Az államhatalomra, — vagy mi reánk egyesekre? — Teheti-e azt az állam, hogy ő adja, — ő tremtse elő a pénzt, — az alapot? S ha tehetné is szabad-e nekünk arra várni? vagy szabad-e azt az állam hatalomtól, a jelen zilált pénzviszonyok, a költségvetések korszakában mintegy követelni? Ezen kérdésnek némi megvilágositására, én is a római senator Menonius Agrippának meséjét ismétlem: Vegyük ugyanis, hogy az állam legyen a gyomor, a melynek egészséges erőteljes működése ad erőt a test többi részeinek, — és egyensulyban tartja az egész testet.

De ha a test többi részei magukról és a gyomorról nem gondoskodnak, — a gyomor táplálására szükséges tápszereket nem teremtik elő; a gyomor erőtelenné tehetetlenné lesz, s általa a test minden tagja elgyengül és pusztulásnak indul.

A mi példánkban a gyomor a magyar állam, mely már szemlátomást gyengül. Hiába várjuk tőle a kisegitő erőt, azt nekünk kell adni, hogy ő azt vissza adhassa.

De talán az isteni boszuálló kéz az, mely itt működik, — hogy nyomorgatások által ébresszen az öntudatra. Nem is volna az üdvös reánk nézve, ha az állam hatalom valamely büvölő eszközök által most ujból is ezen pénzügyi kalamitásainkon segiteni tudna. Ezen segitség által vissza lennénk vetve néhány évtizeddel; mert annál inkább meggyökeredzenék bennünk az isten kegyelmére való várakozás. A könnyen nyert segély nem ösztönöz, sőt inkább az önerőnkről való lemondást, az ön magunkban való bizalom megölését szüli.

Ezen példából tehát az a tanuság: hogy ne várjunk tétlenül; hanem minden egyes tag, — a legnagyobb erőfeszitéssel azon legyen, hogy egy akaratra, — a tevékenységre egyesüljünk. S ha a minden jóknak kutfeje — teremtőnk igyekezetünk és akaratunkról meggyőződött, — segiteni fog munkánkban, és azt sikerrel fogja koronázni.

De egyesülvén, első gondunk az legyen: hogy annyit gyüjtsünk össze apródonként, — hogy azon gyomor még válságos időkben is biztositva legyen, és alapjában meg ne rendüljön. S akkor szilárdul megállják helyüket a vidéki pénzintézetek, és áldásai lesznek a nemzetnek. — Ugy legyen! (Vége köv.) Dömötör László.

---

fóknyi, és egészséges embernél különböző viszonyok mellett is ugyanazon marad. Csupán betegségekben fokozódhatik egész 33 fokig, s szállhat alább 26-ig. Majdnem minden heveny veszélyes betegség a tulajdon melegség fokozódása mellett folyik le (mit a hónaljon tett hőmérő által felismerhetni), s ezen állapotot láznak hivják. Egészséges embernél legcsekélyebb a tulajdon meleg alvás alatt, amikor a lélekzés, a vérkeringés és az anyagcsere sokkal gyengébb mint éber állapotban. Ezért kell alvás alatt testünket melegebben befedni, s ezért van a test ezen idő alatt a meghülésnek könnyebben kitéve. A könnyen elégthető (zsirok és szeszek) anyagok bőséges bevitelén kivül leginkább fokozzák a melegképződést a sebes mozgások és testi erőltetések, amennyiben az anyagcserét siettetik, tehát a táplálék utáni szükséget fokozzák. Az éhezőnél annak okáért a tulajdon melegség alább száll, mivel a testbe tüzelő anyagot nem visz; az éhes ember könnyebben megfázik, mint a jóllakott; a meleg kemencze részben pótolhatja a táplálékot. Az éhség és a hideg igen nagy ellenségei az emberi jóllétnek. A fokozott belső melegség ellen semmi sem hasznosabb a bőséges hideg italnál, mivel ez közvetlenül bizonyos meleg mennyiséget köt le vagy vesz magába, és az izzadás közvetett előmozditása s az izzadság elpárologtatása által fogyasztja a meleget. Az izzadt bőr négyszer annyi meleget ad ki, mint a száraz; izzadni tudó emberek sokkal kevesebbszer szenvednek forróságban, mint a száraz bőrüek. A tüzelők roppant forróságot birnak ki, ha sokat isznak és hatalmasan izzadhatnak. Forró naphőség alatti utazáskor sok viz ivására (kevés mennyiségü szeszes itallal vegyitve) van szükség, hogy a hőség meg ne ártson. Hogy testünk saját melegéből sokat ne veszitsen, kellőleg öltözködnünk és meleg helyen kell laknunk. Legtöbb szüksége van az embernek a melegre az élet első és utolsó éveiben; a miért meggondolatlanság az igen kicsiny gyermekeket hideg által erősiteni akarni. Az ember keresse a világosságot és mérsékelt melegben tartsa testét!

KÜLF

A franczia legi
ujabb időben értekezleteket t
minthogy Chambord gróf hal
szándékuk az Orléans herczeg
párni és a spanyol Bourboná
franczia és olasz ultramontán
az esetben az Orléansokat s a
lődik, hogy a parmai herczeg
atyjánál, Chambord grófnál na
ki esetleg ennek utódává.

A párisi lapok
gyülési pótválasztások előkész
tastikus hirekkel telvék. Igy a
gir hemzseg a porosz ügynökö
tkos viszonyokat igyekeznek
pedig arról értesül, miszerin
rend jelével kinálta meg Bism
egyzéssel utasitotta vissza az
hogy azt később az asturiai he

Károly román
Angliában időzvén, Chislehu
meglátogassa III. Napoleon s
rut helyezett koporsójára. —
gyik tagjának általános fel
ommentárokra szolgáltat alka

A német klerik
se alkalmával eddig előfordu
a végett oda utasitotta a be
öket, miszerint az ily befo
személyesen jelen legyen
zani, rendőrséget vegyenek
ek látják komolyan vétesék
Eddig ugyanis a püspökö
erikalisok nagy tömegekben
vesen tüntettek a klerus mell

TÁVIRA

Kecskemét, szept. 2
távirata.) Deák Lászlóné a h
árdánk zászlóanyja s társa
szteletben és szeretetben áll
tán temettetik.

Bécs szept. 25. A király
sosi czimmel ruházta fel.

Bécs, szept. 25. A lapok
legbensőbb háláját feje
azon intézkedéseiért, mely
mentésére tett.

Bécs, szept. 25 A sa
nek ide. A nép már órákk
gben lepte el mindazon ut
lyaudvarhoz vezetnek. A
lyesen fel voltak diszitve.
al élükön számos tengerész
der polgármesterrel a közs
audvarban az érkezőket, kik
ros örömkiáltásokbantört ki
k és kalapemelgetések köz
zók a fogatokban, — me
gtömeg között csak lépést h
a jelenvolt számos ausztri
tségek szintén csatlakoztak
tio vezetői a nagyszerü fé
ottan üdvözölték a körökb
ap este lesz a földrajzi tár
mint védnök Rudolf tró

Bécs, szept. 25. Az ész
án Oderbergben, valamint
felé küldöttségek és lelkes
öltettek.

Prága, szept. 25. A tart
ja városa által felvenni
sönt.

Brünn, szept. 25. A tart
nij eltörlését s azt indi
és szenvedő választási
szeknek.

Linz szept. 25. A tarto
erich interpellatiót tett, b
zben működő püspöki sze

Zágráb, szept. 25 Az
yhangulag elfogadta az
vlati viszonyaira, a k
bályozására és a lánc
vonatkozó tjavaslatoka

UJDONS

Ünnepélyességek a fő
nács tegnap értekezletet tart
iai tiszteletére rendezendő ünn
vlet utolsó, berlini ülésében
élyeségekben részt nem v
endő munkák által tel
csupán az utolsó nap es
élyes hangverseny tartat
vása ügyében Kammerm
küldött bizottság elhatá
programmot sem terjesz
áthatólag övéik körébe
hogy a meghivás azon
rmayer, kinek épen m
utazók elé ment Bécs

KÜLFÖLD.

A franczia legitimisták nagy része ujabb időben értekezleteket tart Don Carlossal, minthogy Chambord gróf halálának esetére elhatározott szándékuk az Orléans herczegeket a trónöröklésből kizárni és a spanyol Bourbonágat venni pártfogás alá. A franczia és olasz ultramontán párt szintén kizárni készül az esetben az Orléansokat s a jezsuitákkal élén oda müködik, hogy a parmai herczeg fiát, Bari grófot, ki nevelőattyjánál, Chambord grófnál nagy kegyben áll, neveztesse ki esetleg ennek utódává.

A párisi lapok a departementi és nemzetgyülési pótválasztások előkészületei mellett különféle fantastikus hirekkel telvék. Igy a „Bien Public“ szerint Algir hemzseg a porosz ügynököktől, kik ott az arabokkal titkos viszonyokat igyekeznek kötni, a „Moniteur Univ.“ pedig arról értesül, miszerint Serrano az aranygyapjas rend jelével kinálta meg Bismarckot, ki azonban oly megegyzéssel utasitotta vissza az ajánlatot, miszerint reméli, hogy azt később az asturiai herczeg kezéből fogadhatja el.

Károly román fejedelem közelebb Angliában időzvén, Chislehurstba is kirándult, hogy meglátogassa III. Napoleon sirját s ez alkalommal koszorut helyezett koporsójára. — E tette a Hohenzollern ház egyik tagjának általános feltünést okozott és különféle commentárokra szolgáltat alkalmat.

A német klerikalisok börtönbe vezetése alkalmával eddig előfordult komédiák megakadályozása végett oda utasitotta a belügyminiszter a kerületi főnököket, miszerint az ily befogatásoknál jövőben mindenkor személyesen jelen legyenek s ha tüntetésektől lehet tartani, rendőrséget vegyenek magukhoz s ha szükségesnek látják komolyan vétessék alkalmazásba a fegyvereket. Eddig ugyanis a püspökök befogatása alkalmával a klerikalisok nagy tömegekben gyültek össze s szenvedélyesen tüntettek a klerus mellett és a kormány ellen.

TÁVIRATOK.

Kecskemét, szept. 25. (Az „Egyetértés“ távirata.) Deák Lászlóné a helyi nőegylet alelnöke, dalárdánk zászlóanyja s társadalmi életünk lelke, a közszeretetben és szeretetben álló nő — elhunyt. Holnap délután temettetik.

Bécs szept. 25. A király Wilczek János grófot titkos tanácsosi czimmel ruházta fel.

Bécs, szept. 25. A lapok irják, hogy a külügyminiszter legbensőbb háláját fejezte ki az orosz kormány azon intézkedéseiért, melyeket az északi sarkutazók megmentésére tett.

Bécs, szept. 25 A sarkutazók ma este érkeztek ide. A nép már órákkal előbb beláthatlan tömegben lepte el mindazon utczákat, melyek az északi pályaudvarhoz vezetnek. A házak mindenfelé ünnepélyesen fel voltak diszitve. — Poeck altengernagy-tól élükön számos tengerésztiszt, tábornok, tiszt, és polgármesterrel a községi tanács fogadta a pályaudvarban az érkezőket, kiknek láttára a közönség viharos örömkiáltásokbantört ki. Szakadatlan hoch! kiáltások és kalapemelgetések közt foglaltak helyet asarkokban a fogatokban, — melyek a sürüen hullámzó néptömeg között csak lépést haladtak. — Az indóháznál jelenvolt számos ausztriai és magyarországi küldöttségek szintén csatlakoztak a nemzethez. — Az expedicio vezetői a nagyszerü fényes fogadtatás által megrendülten üdvözölték a körökbe tóduló tömeget. — Holnap este lesz a földrajzi társulat rendkivüli ülése, melyen mint védnök Rudolf trónörökös is megjelenik

Bécs, szept. 25. Az északi sarkutazók a birodalomban Oderbergben, valamint egész utazásuk alatt mindenfelé küldöttségek és lelkesült néptömegek által üdvöltettek.

Prága, szept. 25. A tartománygyülés jóváhagyta a prágai város által felvenni szándékolt 5 millió forint kölcsönt.

Brünn, szept. 25. A tart. gyülés mai ülésében Fux inditványa elt eltörlését s azt inditványozta, engedtessék cseh- és szenvedő választási jog a községi tanitóknak és tanszeknek.

Linz szept. 25. A tartomány-gyülés mai ülésében Hinderich interpellatiót tett, bir-e tudomással a kormány arról, hogy ezen müködő püspöki szentszékről.

Zágráb, szept. 25 Az országgyülés csaknem egyhangulag elfogadta az államügyészség hivatalnokhivatali viszonyaira, a középtanodai tanárok fizetésének rendbályozására és a láncz alkalmazásának megszünésére vonatkozó tjavaslatokat.

UJDONSÁGOK.

Ünnepélyességek a fővárosban A fővárosi tanács tegnap értekezletet tartott a német vasutegylet tagjai tiszteletére rendezendő ünnepélyességekről. Miután az egylet utolsó, berlini ülésében elhatározta, hogy semmiféle ünnepélyességekben részt nem vesz, s mivel a tagok ideje az elkészülendő munkák által teljesen igénybe fog vétetni, csupán az utolsó nap estéjén fog a redouteban egy ünnepélyes hangverseny tartatni. — Az északsarki utazók ügyében Kammermayer polgármester elnöklete alatt küldött bizottság elhatározta, hogy e tekintetben semmi programmot sem terjeszt elő, mert az expeditio tagjai meghatalmazott az óvéik körébe fognak sietni, s igy nincs kilátás, hogy a meghivás azonnal teljesittessék. Különben Kammermayer, kinek épen most 14 napi szabadság ideje van, az utazók elé ment Bécsbe, hogy nekik a meghivást átadja, s válaszukat,hogy eljönnek-e Budapestre vagy nem? meghozza.

A magyar tisztviselők országos egyesületi választmánya f. hó 26-án délutáni 5 órakor az egyesület ideiglenes helyiségében ülést fog tartani, melyre a t. cz. tagok tisztelettel meghivatnak. — Tárgyai az ülésnek: a kebelbeli szakosztályok előterjesztései.

A budapesti honvédegylet részéről az ez évi október hó 6 án Aradon tartandó gyászünnepély és országos honvédgyülésre kiküldött képviselő urak tisztelettel felhivatnak, miszerint ezen megbizatásukat igazoló s a vasuti kedvezményekre jogositó iratok átvétele végett f. hó 27, 28 és 29-én délelőtti 8—11 óra között az egyesületnek ideiglenes irodájába az egyesület főjegyzőjéhez fáradni méltóztassanak.

Az egyetemi épitkezések gyors léptekkel haladnak előre. Az uj tantermek október 1-től kezdve folyton fütetni fognak, hogy minél előbb kiszáradjanak; 20-án már ezekben is fog előadás tartatni. A rectornak végre lesz egy rendes elfogadási terme, s az eddig oly sötét és szük quaestura is nagyobb és barátságosabb terembe fog vándorlani. A régi épület külső alakja csak később fog az egyetemhez méltó ujitásnak alávettetni.

Egy leendő császár neveltetése. A német koronaherczeg legidősebb fia Vilmos, Kasselben a nyilvános iskolába fog járni. A koronaherczeg már átköltözött Kasselbe feleségestől, s azonnal meglátogatta a gymnasium igazgatóját dr. Haeusznert, hogy annál fiának fölvételét jelentse. Ez a legegyszerübb és legtermészetesebb módon történt, épen ugy, mint más apánál, ki fiát iskolába akarja adni. A leendő császárral, szülőinek kivánatára épen ugy fognak bánni, mint tanuló társaival, kikkel szintén szülői kivánatára szoros társasági érintkezésben fog maradni.

Uj iskola. A Wesselényi és hársfa-utczák sarkán a jövő tanév kezdetével uj iskola fog megnyittatni. A beiratás f. hó 28-ától kezdve oktober 5-ig bezárólag és pedig d. e. 8—12 és d. u. 2—4-ig az ismétlő iskolákra nézve pedig az esti órákban eszközöltetik. Ez alkalommal figyelmezteti egyszersmind a kerületi iskolaszék azon szülőket és gyámokat, kiknek házához 6—15 éves gyermekek tartoznak, hogy ezeket az 1868 évi XXXVIII t. cz. értelmében kötelesek rendes iskolába küldeni, vagy azok neveltetéséről a háznál gondoskodni A törvény ellen vétők a legszigorubban fognak büntettetni. A szegény gyermekek az iskolába befogadtatnak és tankönyveket is ingyen kapnak.

A képzőmüvészeti társulat szegedi kiállitása kedden nyilt meg. A jelesebb festők közül képviselve vannak müveik által: Than Mór, Benczur Gyula, Székely Bertalan, Markó Károly, Greguss János, Lotz K., Telepi K., Ligeti A., Wagner S., Barabás, Mészöly stb.

Farkas Béni az erdélyi Rózsa Sándor és társainak rablógyilkossági, lopási, stb. pörében a végtárgyalás f. hó 21-én vette kezdetét Maros-Vásárhelyen. A „Székely Hirlap“ a 19 vádlottról terjedelmes rajzot közöl, melyből adjuk a következőket: Farkas Béni szatmármegyei, gyéresi születésü, 62 éves, izraelita vallásu, nős, 3 gyermek apja pálinkafőző; jelenleg betegesnek látszó halaványarcz, átható szemekkel, melyeknek viszataszitó nézése van. Feleleteiben igen határozott és lakonikus. Krochmanlich Herman galiciai, grodi születésü, izraelita, 35 éves, nőtlen; szőke, nyájas egyén, ki őszinte vallomásokat tesz. Fisch Jakab, biharmegyei 44 éves izraelita, barna, aprószemü egyén, ki makacsul tagad mindent. Rosenfeld József, szabolcsmegyei izraelita, 57 éves; megrögzött gonosztevői arcz. Hersch Abzug, galicziai izraelita Antalfi vagy Ólcsó János, mező csávási katholikus, rongykereskedő. Farkas Izsák, (Béninak öcse) szatmármegyei izraelita, szántóvető stb. stb. összesen 19, kiknek legnagyobb része izraelita. Az egész társaság az erkölcsi romlottság legmélyebb fokán áll. E 19 gonosztevő közül 5-nek az ügye tárgyaltatott le.

A jövő évi hadgyakorlatok, mint a „Dzenni Polski“-nak távirják Bécsből, Krakkó és Leopol közt fognak tartatni, s ez alkalomból a király az utóbbi helyet meg fogja látogatni.

A „Történeti Lapok“. K. Papp Miklós derék folyóiratának előfizetési fölhivása megjelent. A felhivás, mellőzve minden reclamot, közli az eddig megjelent számok összesen huszonnégynek tartalmát. A vállalatot történetirodalmunk érdekében melegen ajánljuk olvasóinknak.

Egy megvert adóvégrehajtó. A pesti fenyitő törvényszéknél legközelebb tartatott meg a végtárgyalás egy végrehajtón elkövetett sulyos testi sértés miatt. A tanuvallomásokból kiderült, hogy a bántalmazás azért történt, mert az adóvégrehajtó egy csárdában étkező utasoktól minden kérés nélkül, az azok által megrendelt káposztát és husfélét, nem is keresve az evőeszközöket, öt ujjával elcsipett és azt begyomrozta. Azután kibékülvén velök kocsijokra kéredzett fel, és onnét alkonyodáskor az egyik utazó vadászpuskájával akart odább állani. Érdekes volt a perben az is, hogy a végrehajtó pofcsapásokat is emlitett fel, de a tanuk kideritették, hogy azokat egy-egy pohár borért, önkéntesen kérte és szenvedte el. Az eredmény mindamellett az lett, hogy a sulyos testi sértők büntetést kaptak a derék (!) adóvégrehajtó azonban a lopás bünténye vádja alól felmentetett.

Rövid hirek. A pozsonyi eszküdtszék előtt ismét egy sajtópör fog tárgyaltatni. Az államügyészség ugyanis az „Orol“ czimü tót lapot csendháborités miatt, be fogja perelni. — **Egy agg szinész,** Magyar János hunyt el a napokban 80 éves korában Debreczenben. Magyar még szinmüvészetünk csecsemő korában állott a szinészek közzé. Többször szerepelt Debreczenben is; öreg napjaira azonban Ungvártt vonult meg, honnan régi barátjai látogatására akarván utazni, midőn Debreczenbe ért, meghalt. — **Rónai siremlékére** eddig 52 frt és 2 drb. arany jött be. — **Nyiregyháza** és Sóstó közt a vasuti őr leütött egy talyigást, kinek ő adósa volt, s ki őt tartozása lefizetésére figyelmeztette. A talyigás rögtön meghalt. — **A király** az aradi szegényeknek 500, a szinház költségeinek fedezésére pedig 600 forintot adományozott. — **Az ivóvizre vonatkozólag** a fővárosi vegyész jelenti, hogy vegyészeti és górcsövi vizsgálatai szerint a vizvezeték vize a multkori vizsgálat óta semmi változáson nem ment keresztül. — **A porosz felsőháznak** egy tagja halt meg legközelebb, kit Szerdahelyinek hivtak. Érdekes volna, ha valaki felvilágositást nyujtana arról, hogy e magyar hogyan szakadt el hazájától. — **A bécsi egyetem** uj rectora Wahlberg a jövő hónap közepén foglalja el állomását. — **A bécsi pinczérkongressus,** melyet a jövő hó 26-ikán akartak megtartani, a jövő év márczius 15-ére napoltatott el.

Nemzeti szinház.

Tegnap Északi Károly négy felvonásos eredeti vigjátéka került először szinre. „Egy lengyel követ Budán“. Wawelskynek küldetése képezi tárgyát I. Lajos király özvegyéhez, s azon valószinü és valószinütlen akadályok és véletlenek, melyek a küldöttet követsége teljesitésében gátolják. Utjában a lengyel követ egy csaplárnéra akad, ki szakasztott olyan mint az anyakirályné, s a ki felkivánkozik Budára az udvart meglátni, s ép akkor fel is ér férjestül, midőn a követ is ott időzik. Nem elég, hogy a magyar főurak a nádor és pohárnok leitatják s elaltatják a követet — öt pohárvizben beadott álomporral, a mit jó szántából iszik meg a közönség szemeláttára, — csak azért, hogy fondor cselszövényükhöz képest viszszatartsák a nyert kihallgatásról, hanem még azon körülmény is bonyolitja a dolgot, hogy a csaplárnét összekonfundálja Erzsébet királynéval, mert hogy ők annyira hasonlitnak egymáshoz. Végül mégis megtörténik az audientia, a követ előadja megbizatása tárgyát, s minden rendén van. E vigjáték kevés mübecsecsel bir, sok ügyes részletek, s valóban mulattató jelenetek mellett, összbenyomása távolról sem elégit ki. Hanem az látszik belőle, hogy szerzője nem köznapi szinirói talentum, mert nyelvezete meglepően magyaros, tömör és semmi erőltetés vagy eredetiség hajhászat nem ri ki belőle; dialogjai élénkek, pattogóak; s van nem egy-két igen sikerült charakter. Ilyen a nyers és egyenes modoru Walewszki, ilyen az egy kis scenában jól kidomboritott jellemü Zsigmond herczeg, de kivált a követ fegyvernöke, a Jano. A bohózathoz e mü közelebb áll egészben, mint a vigjátékhoz, a mit meglehetősen előmozdit a fegyvernök burleszk alakja, e jóizü humorral ecsetelt svihák. Az előadás pár mellékszerepet leszámitva, compact volt és gyors menetü. — Felekiné a királynét sok méltósággal adta, de tulnaivan a csaplárosnét, (mert e két szerep ugyanegy). Szigeti József kedvvel, tehát sikerrel emelte ki a követnek, kivált elejénte tisztán vigjátéku s még el nem mosódó jellemvonásait; fövege kissé carrikirozott volt. Legnagyobb sikert Vizvári aratott a fegyvernök szerepében, melyet mind ügyes maszkja, mind árvamegyei dialectusa, mind pedig a játékban rejlő bő komikum által emelt; a közönség többször zajosan tapsolta a szereplők közt. Általán véve a darab gyakran ötletdus passusai állandó derültségben tartották a közönséget, s a második és harmadik felvonás után zajosan hivták a szerzőt, ki nem volt a szinpadon.

Törvényszéki csarnok.

(Erdekes elnapolási indokok) szerepelnek ma két bünpernél, melyeknek tárgyalása mára volt kitüzve.

Az első esetben egy már többször tanuk meg nem jelenése miatt elnapolt gyermekölésnél végre valahára sikerült volt, a végtárgyaláshoz szükséges személyeket mára összehozni, midőn Dr. Ullmann Pál védő ügyvéd tudtára adta a törvényszéknek, hogy védencze Julis Mária vádlottnő első anyaságának tragikus kimenetele által legkevésbé sem riasztva vissza, tepnap lebetegedett, és egy élő fiu gyermeket szült. Vádlottnőnek igazolt elmaradása miatt a tárgyalást ujra el kellett tehát halasztani.

Szomorubbnak nevezhető egy másik bünügy tárgyalásának elnapolási indoka. Bizonyos Kordy Gábor t. i. azzal lett vádolva Antal Bertalan miniszteri hivatalnok által, hogy ő, mig Antal ur fürdőbe utazott volt, ennek fizetését kivette és elköltötte. Ma azonban ki lett deritve, hogy ezen Antal ur azonos ama hasonnevü fiatal emberrel, kinek egy vasuti kocsiban történt öngyilkossága nem rég fájdalmas sensátiót okozott. Ezen esetben is, a vádló öngyilkosságának „hivatalos constatálásáig“ a tárgyalás elhalasztatott.

Közgazdasági értesitő.

Terményüzlet. Budapest szept. 25. A holnap kezdődő izr. sátoros ünnep miatt ma csekély kinálat és vételkedv mellett az árak buzában némileg hanyatlottak, mig egyéb gabnafajokban változatlanul maradtak. — Hivatalos jegyzéssel a következő kötések történtek: Buza tiszai 5500 vmázsa $87^1/_2$ font. 5.50—40 kr, — bánsági 4600 vm. 88 font. 5.40 kr, — pestvidéki 2500 vm. 87—84 font. 5.45—25 kr mind 3 hónapra. — Rozs 2500 vm. 80—81 font. 3.65 kr, — árpa 1000 vm. 72 font. 2.55 kr. zab 1800 vm. 50 font. $2.07^1/_2$ kr. — Határidőre igen csekély volt a forgalom; buza és zab változatlan, mig tengeri $2^1/_2$ krral csökkent. — Usance-buza őszre 4.73 kr, tav. 5.15 kr, tengeri 3.63 kr, — zab ősz. 2 12 kr, tav. 2.35 kr.

Magán tudósitások szerint buza ma nagyon lanyhán kelt; a malmok rendkivüli tartózkodás mellett 10 krral kevesebbet ajánlottak. — Usance-buza tav. 5.15 kr. — Rozs és árpa lanyha, valamint tengeri is, melyből tav. 10,000 mázsa báns. kelt el 3.63 kron, zab változatlan, őszre 2 12 kr, tav. 2 36 kr.

Értéktőzsde. Az előtőzsde ma teljesen élettelen volt. M. hit. 235—235 50, ultimóra 236.50, földh. 81.75. — A déli tőzsde mérsékelt forgalom mellett szilárd irányalatot tartott. Befekt. papirok és sorsjegyek

kissé szilárdabbak, vasuti kölcsön 99.40, magy. sorsjegy 86. Első magy. bizt. 990—1010 frt, pesti közuti 263—264. Municip. 36.25—50 kr., anglo 38, m. hit. 235, franco 85—86, földh. 81,75, tak. és hit. 59.75, iparb. 62—63 frt, p. keresk. bank 785. Orsz. közp. tak. 86.50—87.25, első hazai 2450—2455, fův. 163, külv. 53. Malmok változatlanok. Viktoria 85—87. Egyéb értékekben kevés üzlet volt.

Időjárás. Derült forró idő; légmérsék reggeli 7 órakor +15.8 C.

—

A m. orsz. jelz. urbéri váltság-kötvények a magyar pénzügyminiszter felhivása folytán ezután hivatalosan fognak a budapesti tőzsdén jegyeztetni s közhirré tétetik, hogy ezen papirok 50, 100, 500 és 1000 frtos darabokban egyenkint 44 darab félévi kamatszelvénynyel ellátva adattak ki és a tőzsde forgalomban 5% folyó kamattal bocsáttatnak áruba.

A vasuti kocsiür-tarifák ügyében egyre folynak az értekezések Lajthán innen és tul s csekély a kilátás, hogy egyöntetü tarifa rendszert lehessen megállapitani. A különböző nézetek főleg két áramlatot követnek. Az ifjabb pályák hajlandók lennének a kormánynyal megállapitandó módozatok mellett a kocsiür és collotarifát behozni; mig a régibb pályák, utalva arra, — hogy az elsass-lotharingai államvasutak mily roszul kamatoztatják a befektetett tőkét, ellenzik a kocsiür-tarifa behozatalát. A vasuti igazgatók — ugy látszik — szándékosan halasztják az elhatározást és ez nem is fog létrejönni, mig az osztrák kereskedelmi miniszter maga nem terjeszt elő javaslatot a tarifareform iránt. Annyi bizonyos, hogy ha Ausztriában nem talál pártolásra a kocsiür-tarifa, akkor csekély a kilátás arra nézve, hogy Magyarországon meghonosulhasson.

—

Győr szept. 23. Buza 4.60—5 frt, ketszeres 4—4.40 kr. rozs 3.30—60 kr, árpa 2.60—3 frt, zab 1.60—2 frt, tengeri 3.80—4 frt köles 2.40—60 kr, burgonya zsákja 60 kr.

Kassa szept. 23. Buza 3.75—50 kr, kétszeres 4 frt, rozs 3.80—65, maláta árpa 3.25. etetésre 2.80—75, zab 1.70—60 kr, burgonya 1.20 kr. tengeri 3.75 kr.

N.-Várad szept. 23. Buza 5.20—4 frt, kétszeres 3.90—60 kr, rozs 3.50—2.50 kt, árpa 2.50—20 kr, zab 1.60—20 kr, tengeri 4.60—10 kr.

Temesvár szept. 24. Buza vm. 3.55—4,55 kr, rozs mérője 3.26—30 kr, árpa 2.70—75 kr, tengeri hiányzik, zab 1.80 kr.

Kivonat a „Budapesti Közlöny" 25 ki számából.

Árverések: Nagybányán: okt, 19-én Czemher Mihály és Mátyás Rozália ingatlana 1100 frt, a tlkvi irodában d. e. 10 ó. — Gencsen (N.-Károly): okt. 26-án. Kalos Károly. s többek ingatlanai 6174 frt, a helyszinén d. e. 9 ó. — Gencsen (N.-Károly): okt. 26-án Kindois Gábor s többek ingatlanai 6058 frt, a helyszinén d. e. ó. — Vindonbachon (Brassó): okt. 18-án Pojenach Dumitru ingatlana 321 frt, a község házánál d. e. 9 ó. — Ujfehértón (Nyiregyháza): okt. 27-én Rózsa Mária ingatlana 7500 frt, a városházánál d. e. 10 ó. — Gyöngyösön: okt. 6-án Kubanek Ignácz és neje ingatlanai 7500 frt, a tlkvi irodában d. e. 9. ó. — Vörösváron (Buda): okt. 16-án Ziegler Györgyné ingatlanai 700 frt a község házánál d. o. 10 ó. — Szászvároson (Gyulafehérvár): okt. 26-án Gestaller József ingatlanai 890 frt a község házánál d. e. 10 ó. — Zalatnán és Verespatakon (Abrudbánya): okt. 13-án Galgoti Juliánna ingatlanai 1114 frt, a helyszinén d. e. 10 ó. — Abrudfalván (Abrudbánya): okt. 15-én Danciu Sófia ingatlanai 600 frt a helyszinén d. e. 16 ó. — Mokrínban (N.-Kikinda): okt. 20-án. Jolics Milankó ingatlanai 666 frt. a község házban d. e. 10 ó. — Potrohán (Nyiregyháza): okt. 23-án Pető László és Mozga Anna ingatlanai 589 frt a község házánál d. e 10 ó. — Paszabon (Nyiregyháza): okt. 26-án Sánta Károly és neje ingatlanai 490 frt, a község házánál d. e. 10 ó. — Szabadkán: okt. 12-én özv. Veinstein Berta ingatlana a tlkvi hivatalban d. e. 9 ó. — Vetésen (Szathmár): okt. 13-án Nagy Sándor ingatlanai 769 frt a helyszinén d. e. 9 ó. — Aradon: okt. 5-én Herrmann József ingatlanai 29,498 frt, a tlkvi irodában d. u, 3 ó. — Szathmáron: okt. 12-én Nuricsán Imre ingóságai 13,402 frt, saját boltjában a nagypiaczon d. e. 9 ó. — Gr.-Damásdon (Léva): okt. 24-én Simon Józsefné ingatlansága 2980 frt a község biró házánál d. o. 10 ó. — Debreczenben: okt, 20 és 21-én Pap Sándor ingatlanai a tlkvi irodában d. u. 3 ó. — Szabadhelyen (Arad): okt. 7-én Mirku Jefta ingatlanai 2395 frt, a község házánál d. e. 10 ó. — T.-szt.-Miklóson (Nagy-Kikinda): nov. 6 án Militar György ingatlanai 787 frt a községházánál d. e. 10 ó. — Nagy-Kikindán: okt. 19-én Buku Alexa és társai ingatlanai 800 frt, a tlkvi irodában d. e. 10 ó.

Csődmegszüntetés: Stern Eliás budapesti rőfös kereskedő ellen.

Nemzeti szinház. Szombaton, szept. 26-án. Hauk Minnie k. a. vendégjátékául: „Hamlet". Nagy opera felv. — Vasárnap, szept. 27-én, bérletfolyamban: Erszényesné Dékány Róza asszony első vendégjátékául: „A betyár kendője". Népszinmü dalokkal 4 szakaszban.

Simonyi Ernő, Mocsáry Lajos, főmunkatársak:
CSÁVOLSZKY LAJOS felelős szerkesztő.

HIRDETÉSEK.

Az „EGYETÉRTÉS" apró hirdetései.

Minden egyes ilyen **6 soros** hirdetésnek ára **30 kr.** minden további sor **5 kr.** Felvilágositást **ingyen** ad a felvételi iroda **hatvani-utcza 13. szám.**

Munkaadóknak, ugy munkakeresőknek ezen hirdetési rovatunkat, mint a legczélszerübb és legolcsóbb, czélhoz vezető eszközt, legmelegebben ajánljuk.

Házassági ajánlat.

Egy vidéki, jelenleg helyben tartózkodó gazdag és fiatal özvegy, egybekelési szándékból, olyan urakkal óhajt ismeretséget kötni, kiknek jó és biztos állásuk van. Csak is azon ajánlatok vétetnek figyelembe, melyhez arczkép van csatolva. Czim: „Mariskának" a hirdetési irodában, hatvani utcza 13. szám.

Mint inas

vagy más minőségben keres egy egyén állomást. Értesités hatvani-utcza 13. sz.

Helyben

vagy vidékre, gyermekfelügyelő-,házigondnoknő vagy kulcsárnőül egy jó családból való hölgy ajánlkozik. Bővebb értesitést ad a hirdetési iroda, hatvani u. 13. sz.

Egy vidéki

tisztességes ember, november 1-étől kezdve keres helyben alkalmas állomást. Bővebben hatvani utcza 13. sz a. 41

Egy nőtlen fiatal

ember, ki a hazai három nyelven beszél és ir, mint ellenőr vagy kulcsár keres alkalmazást. — Értesitést ad „B. J." betü alatt a hirdetési iroda hatvani-utcza 13. szám.

Egy nő

keres alkalmazást mint: szakácsné, szobaleány vagy mint kulcsárné Bővebb értesitést hatvani utcza 13.

Egy ügyes kertész,

ki eddig magas uraságoknál szolgált és a legjobb bizonyitványokkal ellátva, fennevezett minőségben keres alkalmazást Bővebb értesités hatvani utcza 13. szám, a hirdetés felvételi irodában.

Egy ember

ki eddig mint üzleti szolga működött keres helyben vagy vidékre jó állomást: O. F. betü alatt, hatvani ut. 13. sz. 45

Egy ember,

ki több évig külföldön élt, magyar, német, latin, olasz és angol nyelvet beszél, mostanában pedig vidéken mint felügyelő működött, helyben vagy vidékre titkári vagy felügyelői állomást keres.

Istálórendezőnek

vagy pedig 4-es fogatok ugy trapperok betanitásában gyakorlott és tapasztalt férfiu e minőségben ajánlkozik. Az illetőnek a legjobb bizonyitványok rendelkezésére állanak.

Csinos fiatal nő

boltba, czukrászdába vagy szivarüzletbe keres alkalmazást. — Bővebb értesitést ad a kiadóhivatal, muzeum utcza 8 sz.

Szomoruan néz ki

Spanyolhonban, de nálunk is spanyolul néz ki, mindazon által én 50 krért a legjobb cselédekkel szolgálok 4 egész 8 frtig. Továbbá szakácsnékat, szobaleányokat, dajkákat, stb. királyutcza 14 a vörös 5-nél. 44.

Egy irodaszolga

november 1-jén felvétetik.

Egy utazó

Magyar- és Erdélyország részére felvétetik. Értesitést ad a felvételi iroda hatvani utcza 13.

Inas

7 frt heti fizetés mellett azonnal felvétetik. Értesités hatvani utcza 13. szám.

Most már mindennek vége lesz!

mivel én oly

olcsón adom el jószágomat,

hogy az egész a lehetetlenségig terjed.

Mi minden kapható 5 krért.

Egy finom mandola szappan	5 kr.
Egy finom elegáns szivarpipa	5 kr.
Harmincz drb. f. aczéltoll	5 kr.
Egy finom török pipa	5 kr.
Egy pár finom elegans fülbevaló	5 kr.
Egy f. elegans kaucsuk kereszt	5 kr.
Tiz darab finom tolltartó	5 kr.
Egy drb finom szagos pomádé	5 kr.
Egy eleg. finom fényképkeret	5 kr.
Egy finom eleg. zsebfésü	5 kr.

Mi minden kapható 10 krért.

Egy finom pénztárcza aczélkerettel	10 kr.
Egy finom angol aczél olló	10 kr.
Egy finom fogkefe	10 kr.
Egy női garnitura el. ékkel	10 kr.
Egy finom férfi garnitura, ing- és kézelő gombokkal	10 kr.
Egy finom selyemnyakkendő	10 kr.
Egy pár amerikai harisnya	10 kr.
Egy eleg. finom jó ruhakefe	10 kr.
Egy el. f. vászon-gallér	10 kr.

Mi minden kapható 20 krért

Egy finom el. börszivartárcza	20 kr.
Hat uj-ezüst-kávéskanál	20 kr.
Egy finom elegans tollkés	20 kr.
Egy finom kaucsuk karperecz elegánsékkel	20 kr.
Egy finom franczia kávétálcza	20 kr.
Egy finom elegans Album	20 kr.
Egy eleg. óra gépezettel	20 kr.
Egy eleg. finom pakfon gyufatartó	20 kr.
Egy finom borjubőr nadrágszij	20 kr.
Huszonnégy drb talmi arany inggomb	20 kr.

Mi minden kapható 30 krért.

Egy finom el. varrókészlet	30 kr.
Egy elegáns asztali harang	30 kr.
Egy eleg. óraláncz chinaezüstből	30 kr.
Hat ujezüst-kanál	30 kr.
Egy finom evőeszköz kés és villa eleg. csont nyéllel	30 kr.
Egy elegáns finom fejdisz fésü	30 kr,
Egy elegáns finom legyező	30 kr.
Egy pár f. gummi nadrágtartó	30 kr.
Egy f. tajt. szivarszipka	30 k.
Egy f. elegáns szakáll kefe	30 kr.

Valamint sok más ezer-féle tárgy 5 krtól egész 20 forintig darabonkint.

Igen finom selyem napernyők végeladása 2 forint darabja

kapható

egyedül GUTTMANN bazárjában

Budapest, hatvani-utcza sarkán a Zrinyi-házban.

Csak alapos, gyors és okszerü gyógyitás biztosit utóbajok ellen.

Titkos betegségeket

és

tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt),

bőrbajokat, hugycsőszükületeket, hugycsőfolyásokat (még a legmakacsabbakat is nehány nap alatt), ugyszintén fris és idült nyákfolyásokat **nőknél,** és az onnan eredő

magtalanságot,

a **nemzőrészek bujakóros fekélyeit** és másodrendü **bujakórt** minden alakjaiban, az **önfertőzésnek** minden következményeit, u. m.: **magömléseket, ondófolyást**, sőt a **végképeni tehetetlenséget** is, **katonai** és **polgári** főkórházakban, mint a magángyakorlatban a legujabb tapasztalatok és buvárlatok nyomán, sok ezer esetben fényesen kipróbált egyszerü módszerrel, anélkül, hogy a beteg hivatása vagy életmódjában gátoltatnék, kiválóan tartós siker biztositása mellett, bámulatos gyorsan és alaposan gyógyit (az ujon keletkezetteket 48 óra alatt)

WEISS J.,

gyak. **orvos és szülész,** az itteni cs. k. **katonai főkórházban** volt osztályorvos, bel- és külföldi tudományos és humanitási társaságok rendes és tiszteletbeli tagja, a **II. Lipót belga király arczképével diszitett koronás aranyéremnek** tulajdonosa, **rendelő intézetében:**

Pest, országut 15-ik szám,

a „Zrinyihez" czimzett kávéház felett, I-ső emelet, bemenet a lépcsőn.

Naponkint reggel 7 órától 10-ig, délután 1—4-ig.

Városzoba minden egyes beteg részére elkülönitve.

Dijjal ellátott levelekre azonnal válaszoltatik.

Ezen betegségek gyakorta a végből, hogy egyszerü s kellemes gyógymód által tündököljenek, az elismert különleges szerek alkalmazása nélkül, a legkönnyelmübb módon gyógykezeltetnek. Ennek következményei az ilykép gyógyitottaknál előbb-utóbb még veszélyesebb utóbajok (másodlagos bujakór minden alakjaiban és elcsufitásaiban) által iszonyu módon érvényesitik magukat. Ezen veszélyek ellen egyedül az állopathiai gyógykezelés képes védelmet nyujtson, mely a tudomány főtekintélyeit a világ összes részeiben jogosan saját párthiveivé és tisztelőivé számitja; egyedül az állopathia birtokában léteznek az ilynemü bajok elleni biztos és csalhatlan gyógyszerek.

Női-divatczikkek

a legujabak az őszi idényre csodálatos **olcsó árakon.**

Selyemszövetek, fekete, szines vagy csikoltak. — **Bársonyok,** ugy selyemben mint valódi angol **Patent.** — **Ruhaszövetek** mindenféle divatuak, a legujabb szinüek. — **Terno, női kendők,** flanell, ripsz, kazsmir, irhoni selyem Poupelin. — **Kreton,** Szattin, csipkefüggönyök. — **Szőnyegek** perzsiai, szmyrnai és angol gyártmányok, továbbá minden fajta vászonnemüek és sok egyéb czikk kapható

a világkiállitási-áru-eladásban,

Budapest, hatvani u. 2. sz. régi postaépület.

Budapest 1874 Nyomatott Kocsi Sándornál. (Ország-ut 39. sz. Luby ház.)

147. szám.

Kiadó hivatal:
muzeum-utcza 8-ik szám.

Előfizetési árak:
Egész évre . 16 ft. Negyed évre 4 ft.
Félévre . . . . 8 ft. Egy hónapra 1 ft 40

A lap szétküldésére vonatkozó reclamatiók, előfizetési pénzek és hirdetmények kiadó-hivatalba intézendők.

Előfizetési fel
az
„EGYETÉ
Oktober—deczemberi

Előfizethe
October—deczember
October végeig egy hóra

Az előfizetési pénzek az „ talába (muzeum utcza 8. sz.) i

Előfizethetni: vidéken min nál és könyvárusnál, Budapest nál, valamint Kocsi Sándor kön Országut 39. sz. Luby ház.

Az előfizetési pénzek bekü a postai utalvány lapo

Hogy a lap pontos szét dás ne történjék, kérjük a méltóztassanak megrende előfizetéseik megujitását tenni.

Azon tisztelt uj előfi tárczájában folyó érdekes re ohajtják birni, az eddig egy kész kötetben ingyen k

Budapest, szepte

Vannak esetek, midőn nen zünkbe a tollat s a hangtól, botrányos miniszterialis eljárás megkimélnők az illetőket.

Tudjuk — s első princzipi minden ember teljesitse köteless hiven és lelkiismeretesen mindi másik elv is, mely amazt nyom oly hiven és lelkiismeretesen te És ez: hogy az államhatalom el teni a polgárok jólétét, óvni, vé érdekeit.

Az államhatalom azonban ebbeli kötelességét. Egy cseppet mányunk kezében a hatalom ne jólétének megszerzésére, hanem a hatalom megtartására.

Példátlan az alkotmányos oly megrögzött cynismust, oly teljes érzéknélküliséget tanusit iránt, mint amilyet tanusit a m gyar állam alattvalóinak jelen szenvedései és nélkülözései iránt

Amit most Ghyczy Kál tesz, engedelmet kérünk, de rö mondjuk, hogy az egyszerüen el polgárok százezreinek

Ghyczy Kálmán az orsz tartott ülésében az előre látható tében nyiltan, a nemzet képvisel tette, miszerint

„utasitotta és utasitani fo ságokat, hogy az inség sujtott földnépét ne exequálják."

Azóta hónapok teltek el s ság egyes vidékein a legnagyo látunk épen azon a vidékeken, h Nézze meg a pénzügyminiszter tudomást vehet magának azon sürgető kérelmekről, melyek co adóexequálást, a legkiméletlene nagyobb inséggel sujtott vidéke

Tegnap volt alkalmunk R zölni, ma előttünk fekszik Törö nak, egyik legmostohább viszon nak kérvénye, melyben az elős hosszu lánczolata kétségbeesve megszüntetését.

Az adószedők, a pénzügyi i nak semmit arról az utasitás